

3 Aruba

Ongerustheid over
vuilverbranding blijft

6 Economie

Nobelprijs voor
onderzoek
armoedebestrijding

9 Wereld

Protest Greenpeace op
oude olieplatforms Shell

12 Sport

Oranje heeft ticket EK
voor het grijpen

Premier Wever-Croes: 'Akkoord Citgo en Aruba allesbehalve tijdelijk'

ORANJESTAD — De Arubaanse regering heeft de top van oliemaatschappij Citgo uitgenodigd om naar het eiland te komen voor overleg over de Memorandum of Understanding (MoU) waarin de raffinaderij wordt overgedragen aan Aruba. Premier Evelyn Wever-Croes (MEP) gaf dit vanochtend te kennen tijdens een persconferentie op het Bestuurskantoor in reactie op een persbericht waarin Citgo aangeeft dat het om een tijdelijke overdracht gaat tot de economische situatie in Venezuela weer voordelig is.

Door onze verslaggever
Ariën Rasmijn

In een persbericht op de eigen website meldde Citgo vorige week dat Citgo Aruba Holding afgelopen woensdag akkoord is gegaan om haar contract met de regering van Aruba slechts tijdelijk op te schorten en om de terminal ook tijdelijk over te dragen naar het Land Aruba. "Het contract wordt hervat eenmaal wanneer een democratische transitie in Venezuela plaatsvindt", aldus het persbericht. Het woord 'tijdelijk' zit volgens premier Wever-Croes echter niet in de MoU. "De sleutel tijdelijk krijgen en dan alle investeringen doen in de terminal en de haven, om daarna de sleutel weer terug te geven? Nee dat zit er echt niet in."

Oude contractvoorwaarden blijven

Citgo moet dus naar Aruba toe om samen met de rege-

ring de inhoud van de MoU toe te lichten. "Het kan niet zo zijn dat een partij dat tot nu toe niet heeft gedaan wat ze zei te gaan doen, opeens de geloofwaardigheid van deze MoU kan ondermijnen." Het is de bedoeling dat aan het eind van het bezoek Aruba en Citgo met een gezamenlijke verklaring komen, aldus de premier die aangaf dat de MoU zelf vandaag door alle partijen definitief wordt ondertekend. Met de ondertekende MoU wordt verder met Citgo onderhandeld over het beëindigen van het leasecontract, aldus de premier.

Dat proces moet volgens de premier snel genoeg verlopen om hand in hand te gaan met de gesprekken met de inmiddels meer dan 25 maatschappijen die geïnteresseerd zijn in overname van de raffinaderij. Aan die bedrijven wordt alereerst aangegeven wat de

nu strengere eisen op gebied van onder meer milieuvriendelijkheid zijn die het Land stelt aan een nieuwe operator. Premier Wever-Croes zei niet te weten of er dan nog gegadigden over zullen blijven. De mogelijkheid op een terugkeer van Citgo, mocht Aruba helemaal geen gegadigde vinden, is opgenomen in de MoU. Citgo heeft kunnen afdwingen dat zij haar rechten van het leasecontract dan ook kan behouden. "Toen we begonnen was Citgo nog een geschikte partij. Daarna bleek dat niet zo te zijn, maar wie weet verbetert de situatie in Venezuela en worden ze een goede partner", aldus Wever-Croes. Zelf verwacht de premier dit echter niet te zien gebeuren. "Ik denk dat ze met tijdelijk dus een heel erg lange periode bedoelen." Op de vraag waarom Citgo geen melding maakt van het door de regering vorige week aangekondigde proces om de wegen te scheiden, zei premier Wever-Croes: "Dat moet je aan hun vragen. Dat is ook de reden waarom we hen hebben uitgenodigd om hier naartoe te komen." Premier Wever-Croes zei in afwachting te zijn op antwoord op haar uitnodiging aan Citgo om naar Aruba te komen.

Doe eens lief voor elkaar

ORANJESTAD — Vrolijkheid alom tijdens de 'sunrise walk for mental health'. Ruim 150 mensen waren afgekomen op de hike die stichting voor geestelijke gezondheidszorg Respaldo organiseerde in National Park Arikok. Daarbij haakten zij aan bij het thema 'suicidepreventie' dat de World Health Organisation hanteerde tijdens de World Mental Health Day. Op suicide rust nog vaak een taboe in Aruba. Het onderwerp moet bespreekbaar worden gemaakt, stelt Respaldo. Maar mensen met mentale problemen verdienen ook meer aandacht en zorg vanuit hun omgeving. Zie ook pagina 4 'Ik voel me beter in de natuur'.

President Ecuador wil eisen demonstranten in

QUITO — De inheemse protestleiders in Ecuador en president Lenin Moreno hebben een akkoord gesloten. Het afschaffen van de brandstofsubsidie is van de baan. Daarop hebben de protestleiders hun acties onmiddellijk beëindigd. De overeenkomst is gesloten na gesprekken tussen beide partijen.

In een gezamenlijke verklaring laten ze weten dat het

mobiliseren van mensen in heel Ecuador wordt beëin-

digd en ze zich toeleggen op het herstel van de vrede in het land'. Al ruim tien dagen waren er demonstraties in het land die tot harde confrontaties leidden tussen actievoerders en de politie. Sinds 3 oktober zijn zeven doden en 1300 gewonden gevallen.

De demonstraties begonnen nadat Moreno besloot een brandstofsubsidie in te trekken. De maatregel leverde de staatskas ongeveer 4 miljard euro op en was nodig om aan de eisen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) voor een lening te voldoen.

Koningin: Brexit op 31 oktober is prioriteit

De Britse koningin Elizabeth II neemt plaats naast prins Charles tijdens haar troonrede.

LONDEN — De Britse koningin Elizabeth II heeft vandaag haar troonrede gehouden. De 93-jarige vorstin deed de ambities van de regering voor de komende periode uit de doeken.

De koningin reed in een koets vanuit Buckingham Palace naar het parlamentsgebouw. Daar las ze vanaf haar troon een toespraak voor die is opgesteld door de regering. Elizabeth noemde het onder meer een prioriteit van de regering om te zorgen dat het Verenigd Koninkrijk op 31 oktober de Europese Unie verlaat. In totaal zijn 26 voorstel-

len uiteengezet, waarvan er meerdere betrekking hadden op de brexit. Het is echter de vraag of premier Boris Johnson zijn plannen kan uitvoeren. Hij heeft geen meerderheid in het parlement, waar hij sinds zijn aantreden in juli een reeks nederlagen leed. Ook wordt rekening gehouden met vervroegde verkiezingen. De leider van de grootste op-

positiepartij Labour noemde het eerder 'belachelijk' om nu een troonrede te houden. "Dit is feitelijk een partijpolitieke uitzending vanaf de troon", zei Jeremy Corbyn tegen Sky News. Parlementariërs mogen na een debat over de gepresenteerde beleidsplannen ook nog stemmen over de troonrede. Dat wordt doorgaans gezien als een formaliteit. De laatste keer dat de regering zo'n stemming verloor was volgens de BBC in 1924. De toenmalige conservatieve premier Stanley Baldwin diende

vervolgens zijn ontslag in. De naderende brexit heeft de Britse politiek in een ongekende politieke crisis gestort. Zelfs de timing van de troonrede zorgde voor onenigheid. Johnson liet het parlement in de aanloop naar de ceremonie vijf weken schorsen, maar werd later teruggefloten door het hooggerichtshof. Als de premier een parlementaire stemming over de troonrede verliest, betekent dat overigens niet automatisch dat nieuwe verkiezingen moeten worden gehouden.

Aanslagpleger CS krijgt bijna 27 jaar cel

AMSTERDAM — Jawed S., die vorig jaar twee Amerikaanse toeristen neerstak in het Centraal Station in Amsterdam, moet 26 jaar en 8 maanden de cel in. De rechtbank in Amsterdam legde hem de hoogst mogelijke straf op voor een dubbele poging tot moord met een terroristisch oogmerk en bedreiging van drie politieagenten.

Ook moet hij de slachtoffers in totaal bijna 3 miljoen euro schadevergoeding betalen. De straf valt hoger uit dan de eis van het Openbaar Ministerie, die wilde dat de twintigjarige S. 25 jaar de gevangenis in zou gaan. De rechtbank woog bij het bepalen van de straf mee dat de man nooit spijt heeft betuigd, maar juist herhaaldelijk zei dat hij hetzelfde zou doen als zijn geloof opnieuw werd beledigd. Daardoor is de kans dat hij in herhaling valt groot. "De rechtbank vindt het dan ook noodzakelijk dat de maatschappij zo lang mogelijk tegen de man wordt beschermd." Aangezien niet kon worden vastgesteld dat de man een psychische stoornis heeft, beschouwt de rechtbank hem als volledig toerekeningsvatbaar. S. – die niet aanwezig was bij de uitspraak in de extra beveiligde rechtbank in Amsterdam-Osdorp – reisde op 31 augustus naar Nederland uit woede over de cartoonwedstrijd van de profeet Mohammed die PVV-leider Geert Wilders had uitge-

roepen. Hij was naar eigen zeggen boos over de beledigingen aan het adres van de profeet. Op CS viel hij de twee willekeurig gekozen slachtoffers – beiden 38 jaar – vanuit het niets aan met een mes. Kort na de aanval schoot een politieman S. neer. De schadevergoeding is hoog voor Nederlandse begrippen. Volgens een persrechter zorgt de Staat ervoor dat het geld bij de slachtoffers terecht komt en wordt

daarna gekeken of de kosten op de dader zijn te verhalen. Bij het bepalen van de vergoeding is rekening gehouden met het feit dat een de twee mannen nooit meer zal kunnen lopen en werken. Zijn vrouw kreeg twee maanden na de aanslag een miskraam en het is nog maar de vraag of ze nog kinderen kunnen krijgen. De advocaat van de slachtoffers, John Beer, kreeg na afloop per mail een reactie van zijn cliënten, die zich tevreden toonden over de straf. "We kunnen nu een tijdje rusten. Wauw", citeerde hij uit het bericht. Het is nog niet duidelijk of de verdachte in hoger beroep gaat.

ÑAPA

deze week:

Steenrijk: Kalksteen,
baaitjes en
intacte bunkers

De eilanden op de
onderzoekskaart

Het Pentagon
van Suriname

SCHEDULE FOR THE MOVIES AT PRINCIPAL

GEMINI MAN 5:00 – 8:00 – 9:45	PG13	SP SUB
F*CK DE LIEFDE 7:30	PG13	
ROGUE WARFARE 7:45 – 10:30	R	
JOKER 10:00	PG13	
ABOMINABLE 5:30	PG	SP SUB
RAMBO LAST BLOOD 5:45	R	

VISIT OUR WEBSITE WWW.THEMOVIESARUBA.COM

THE MOVIES

VALID OCTOBER 14 - 16, 2019
SCHEDULE IS SUBJECT TO CHANGE

GEMINI MAN 4:30 – 9:15 – 10:15	PG13	SP SUB
F*CK DE LIEFDE 8:00	PG13	
ROGUE WARFARE 8:30	R	
10 MINUTES GONE 6:30	R	
JOKER 5:25 – 7:00	PG13	
ABOMINABLE 4:00 – 6:45	PG	SP SUB
RAMBO LAST BLOOD 9:45	R	
DORA AND THE LOST 4:15	PG	SP SUB

THE MOVIES PREMIUM – VIP
“VIP must be 13 years or older guided by an adult to access this experience”

GEMINI MAN 5:00 – 7:30 – 10:00	PG13	SP SUB
JOKER 4:00	PG13	
ROGUE WARFARE 6:45	R	
WAR 9:00	R	

ASSOCIATED REALTORS
TE KOOP

Prachtig twee verdiepingshuis met 3 slaapkamers en 3 badkamers te Seroe Lopez/Paradera met mooie uitzicht en zwembad, prijs \$470,000. Bel Mito op 593-6318.

"What about...
The beach
today,
nice- clean-
and pure **white**
sand..."

Aruba is Beautiful!
...And Clean...

Support:
**Fundacion
Aruba Limpi**

☎ 583-8383

**Losse
Verkooppunten**

Super Food
Citgo Sasaki
Citgo Seroe Blanco
Citgo Boulevard
Citgo St. Cruz
S. Chow
Ling & Sons
Plaza Book Shop (Dakota)
Wei Ming Supermarket
Mundo Nobo Supermarket
Johnson Supermarket
Fa Yang Supermarket
Springfield Supermarket
Bloemond Supermarket
Moko Minimarket
Bruna
Cheng's Supermarket
The Market Alhambra Mall
Foodcenter
N.G/ Supermarket
Zhang's Supermarket

Sinds 1884

www.amigoe.com

Openingstijden van maandag t/m vrijdag
van 8:00 am tot 4:30 pm.

Bilderdijkstraat 16, kantoor 1 en 2
(schuin tegenover de Colegio Arubano)

CENTRALE BANK VAN ARUBA

ARE YOU LOOKING FOR A NEW
CHALLENGE?

**WE HAVE A VACANCY FOR A
STRATEGY & PLANNING
POLICY OFFICER**

Visit our website www.cbaruba.org for more
information

**Fundacion pa Hende Muhe
den Dificultad**

Bel: 583 5400 – Primavera 1-B
Ma –Vr 8 am – 5 pm

STOP Huiselijk geweld!

(sporen van) een
zeeschildpad gezien?
**Bel TURTLE HOTLINE :
592 93 93**

TAG
TOGETHER ACHIEVING GOALS

**OPTICA UNICON WANTS YOU TO TAG
A FRIEND, FAMILY OR STRANGER**

**EARN
FL.25**

- THE CLIENT THAT DOES A REFERRAL WILL RECEIVE A FL.25 (15 USD) VOUCHER TO BE SPENT IN ANY OF OUR STORES
- THE REFERRED CLIENT WILL RECEIVED A VOUCHER WITH A FL.50 (30 USD) DISCOUNT ON THEIR PURCHASE.

So TAG SOMEONE!

OPENING HOURS:
MONDAY TO SATURDAY
9AM - 6PM

VISIT OR CALL US AT:
AMC UNICON MEGASTORE
L.G. SMITH BLVD, 144 ORANJESTAD
TEL: 521-1140

credito na bista!

www.opticaunicon.com

E tienda di vivienda

2019

CAMPAÑA DI FIN DI AÑA

Temporada mas dushi ta den porta
Abo ta cla pa fin di aña?
Cu Campaña di fin di aña di FCCA
bo lo por keda cla.

Condicion Pre-determina
ta aplicabel

Cuenta mester ta up to date
Cas su balor mester ta suficiente pa carga e fianza
Mester treece: ID (valido)
Ultimo 24 of 6 payslip

Disclaimer: Ngin derecho por wordo adkiri cu e contenido di e foyeto aki.

Sabana Blanco 66
Been v/d Zeppenfeldstraat 63
Belgiestraat 2

522-FCCA

www.fcca.com

info@fcca.com

Regering vraagt om uitstel concept-besluit aanwijzing

ORANJESTAD — Premier Evelyn Wever-Croes (MEP) liet vanochtend weten dat de regering een schriftelijk verzoek heeft ingediend om uitstel aan te vragen voor het behandelen van een concept-besluit voor een aanwijzing tijdens de Rijkswinsterraad (RMR). Het verzoek is gestuurd als reactie op een brief van staatssecretaris Raymond Knops afgelopen week waarin werd aangekondigd dat volgende week vrijdag niet alleen de LAft behandeld wordt, maar mogelijk ook twee aanwijzingen op advies van de Commissie Aruba financieel toezicht (CAft). De regering wacht nog op een officiële bevestiging van uitstel.

In een brief van staatssecretaris Knops die afgelopen vrijdag op sociale media is gelekt is te lezen dat de RMR de regering vraagt om het ‘artikel 14 van de LAft (Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht) zo snel mogelijk aan te passen aan de normen uit het Protocol 2018 zodat de Rijkswinsterraad zijn rol op betekenisvolle wijze kan vervullen’. “Ik verzoek u hiertoe uiterlijk in de Rijkswinsterraad

van 18 oktober 2019 een passend voorstel in te brengen”, schrijft Knops in zijn brief. Tevens laat Knops weten dat niet alleen de LAft wordt besproken, maar ook een concept-besluit tot het geven van een aanwijzing. “Ik streef ernaar behandeling daarvan te laten plaatsvinden in de RMR van 18 oktober. Zoals in de LAft bepaald, wordt u daarop vooraf de mogelijkheid geboden uw zienswijze te geven.”

Premier Wever-Croes geeft aan dat de regering een reactie heeft gestuurd waarin de regering haar positie wederom duidelijk maakt aan Nederland. Ze legt uit dat er voor het eerst in de brief van 7 oktober melding wordt gemaakt van de datum 18 oktober. Normaliter als het gaat om Rijkswinsterraad duurt het 3 weken om onderwerpen te agenderen.

“En met zo’n belangrijk onderwerp als een aanwijzing kan dat niet in minder dan twee weken. In het weekend heeft de premier contact gehad met Nederland en zou Nederland akkoord zijn gegaan met uitstel. De premier laat echter weten dat ze nog geen officiële bevestiging hiervan heeft gehad. Ze verklaarde informeel te hebben vernomen dat de behandeling

wordt verschoven naar 22 november.

Personeelskosten

Ten aanzien van de personeelslastennorm laat staatssecretaris Knops weten op een lijn te zijn met het CAft, die stelt dat het plafond van 479 miljoen florin moet gelden voor het totaal van de personeelslasten in 2019, inclusief het Interim Begrotingsfonds Sociaal Crisisplan (IBSCP). “Deze lijn van het CAft is ook opgenomen in het bovengenoemde advies aan de RMR om Aruba een aanwijzing te geven.” De premier zegt niet afgesproken te hebben dat de personeelslasten meegerekend worden met de begrotingsfonds Sociaal Crisisplan. Deze zou namelijk apart zijn. “Zelfs als ze meegerekend worden komen we niet aan het plafond, ik zie

dit niet wat het probleem zou zijn”, zegt ze. Ook geeft de minister-president aan dat het niet de bedoeling is om het nog bestaande gat in de begroting van 2020 te vullen met extra belastingen, maar juist met nieuwe economische ontwikkelingen voor de toekomst. “Wij zijn nog op zoek naar het surplus van 25 miljoen, aldus de minister. “Ik heb inderdaad mijn zorgen over onze begroting maar het is ook niet zo erg gesteld dat het tot een aanwijzing moet leiden”, vindt premier Wever-Croes

CAft Eerder schreef Amigoe dat het Land Aruba een plan heeft opgesteld dat moet zorgen voor een verlaging van de personeelslasten, het Beleidsplan Verhoging Personeelslasten (BVP). Het CAft constateerde dat

de personeelslasten evenwel niet lager worden, maar juist hoger. De verklaring die de Arubaanse regering gaf, is dat de personeelskosten van het Sociaal Crisisplan (SCP) buiten de berekening van het totaal dienen te vallen. Het CAft bestrijdt deze stellingname: in het overleg zou duidelijk aangegeven zijn dat ook de personeelslasten van het SCP meegenomen moeten worden in het voor 2019 vastgestelde totaal van maximaal 479 miljoen florin personeelslasten.

Herhaaldelijk heeft het CAft bovendien gevraagd om een meerjarenplanning waar volgens de commissie nooit aan voldaan is. Ook de afspraak dat incidentele meevallers gebruikt moeten worden voor verlaging van het begrotingstekort, zou niet nagekomen zijn.

IN HET KORT

Omgevallen bomen

De overvloedige regenval van vrijdag bracht verschillende bomen in problemen, waarna vervolgens die bomen weer problemen veroorzaakten voor het verkeer. Bureau City Inspector ging naar Paradera waar vlak bij de rotonde een kwhi-boom ter aarde gestort was. De weg werd geblokkeerd en DOW en Elmar werden opgeroepen om de situatie op te lossen. DOW kwam met groot materieel zodat de overlast voor het verkeer snel verholpen was.

Bedelende landloper

De eigenaar van snacktruck Candela belde vrijdagochtend de politie omdat een zwerfver overlast veroorzaakte bij klanten, die hij bedelend benaderde. De agenten die vervolgens langs kwamen herkenden de man als zijnde B, een goede klant van de politie. Hij werd weggevoerd met het bevel om niet meer terug te komen.

Inbraak

Vrijdagochtend vroeg zagen surveillerende agenten in de B. v/d Veen Zeppenveldstraat dat de voordeur van de Dragon CD Store open stond. Men controleerde de situatie en trof daar glaszcherven aan. Het ging hoogstwaarschijnlijk om een inbraak en de eigenaar van de winkel werd opgeroepen. Het bleek dat vitrines vernield waren en dat de goederen die in de vitrines lagen door dieven waren meegenomen. Het slot van de voordeur was geforceerd. De eigenaar zou een lijst maken van de goederen die ontvreemd waren en die aan de politie overhandigen. In de winkel is een videobewakingssysteem aanwezig. Ook de beelden daarvan zal de eigenaar aan de politie overdragen.

Bewoners Parkietenbos:

Ongerustheid over vuilverbranding blijft

ORANJESTAD — In een brief aan de regering maakten de bewoners van Parkietenbos en omstreken hun zorgen kenbaar over de voorstellen voor de nieuwe wet Serlimar. Premier Evelyn Wever-Croes (MEP) trachtte in een reactie op dat schrijven de zorgen van de buurtbewoners weg te nemen. Dat is niet gelukt, blijkt uit een nieuwe brief van de buurtbewoners.

Niet de sluiting van de stortplaats Parkietenbos is het onderwerp van discussie, maar de bouw van een verbrandingsoven die de dump overbodig moet maken.

Die verbrandingsoven is gepland op een terrein naast het Water- en Energiebedrijf Aruba (WEB) en dat betekent volgens de bewoners dat zij opnieuw worden blootgesteld aan de negatieve effecten van de afvalverwerking. Hun buurt komt direct onder de rook van de oven te liggen, constateerden zij. De bewoners willen dat er meer mogelijkheden van afvalverwerking onderzocht worden en wijzen op

de mogelijke gevaren van een verbrandingsinstallatie. Zo’n installatie zal gevaarlijke gassen uitstoten en het is nog niet duidelijk wat er gaat gebeuren met de verbrandingsresten. Niet alleen voor de buurt, maar voor heel Aruba is het nodig dat eerst een Milieu Effect Rapportage (MER) wordt opgesteld en dat er pas definitieve beslissingen volgen op basis van die MER, schrijven zij in de brief. Een verbrandingsoven is in de ogen van de bewoners bovendien strijdig met internationaal aanvaarde opvattingen over afvalverwerking die meer gericht zijn op het minimaliseren en het zoveel mogelijk recycleren van

Foto: Adriane Wever-Croes

de afvalstroom. Dat de vernieuwde Serlimar-wet de oplossing zou bieden voor de afvalproblematiek is voor de bewoners nog maar de vraag.

“Wij zijn tenslotte ook van oordeel dat het wetsontwerp en de toelichting integraal dienen te worden herzien en geven middels deze ook aan

dat wij volledig tegen het plaatsen van incinerators zijn”, maken zij duidelijk. De groep bewoners vraagt om een nieuwe reactie van

de premier en herhaalt het eerder uitgesproken standpunt dat de Stichting Parkietenbos niet hun belangen vertegenwoordigt.

Experts willen onderzoek: ‘Aantal Caribische ouderen in Nederland groeit, kennis over hen is er amper’

HILVERSUM — Eenzaamheid is een universeel fenomeen en komt overal in de wereld voor, ook onder Caribische ouderen in Nederland. Alleen weten we over deze groep heel weinig. ‘Een gemis’ zeggen experts, want juist die kennis kan veel opleveren voor de groep zelf en de zorg die ze nodig hebben.

Dat schrijft Natasja Gibbs voor het *Caribisch Netwerk*. Uit metingen in 2016 van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), blijkt dat eenzaamheid vooral voorkomt onder Nederlanders met een niet westerse migratieachtergrond (64 procent). 55-plussers met een Caribische migratieachtergrond vormen daarin één van de grootste groepen.

Over Turkse, Marokkaanse en Surinaamse ouderen in Nederland bestaan er verschillende wetenschappelijke onderzoeken, maar niet over Caribische ouderen. “Naar mijn weten heeft niemand dat ooit gedaan”, vertelt professor en bijzonder hoogleraar Tineke Fokkema van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Zelf deed zij uitvoerig onderzoek naar Turkse en Marokkaanse ouderen. “De aandacht gaat vooral uit naar de drie

grootste migrantengroepen: Surinamers, Marokkanen en Turken.”

Ruthmila Cicilia van stichting Zorgcoon Kwido pa Anciano beaamt dit. Met haar stichting in Rotterdam loopt zij regelmatig tegen schrijnende gevallen van eenzaamheid en uitbuiting van Caribische ouderen aan. “Het is hard nodig dat er ook wetenschappelijk onderzoek naar de behoeften van deze groep komt”, zegt ze.

Trots en schaamte

“Caribische mensen zijn een trots en optimistisch volk, dus je zult ze niet snel horen klagen”, legt Cicilia

uit. “Praten over dingen als eenzaamheid zullen ze dan ook niet doen met vreemden. Dat heeft met schaamte te maken en het feit dat ze hun kinderen geen schuldgevoel willen geven.”

“Wij komen vaak genoeg gevallen tegen waarin ouderen met een kleine AOW zijn opgezaald met de dagelijkse en financiële zorg voor allerlei (klein)kinderen, terwijl niemand verder naar ze omkijkt. Ook zijn er ouderen die wegwijnen in eenzaamheid terwijl ze wel familie om zich heen hebben.”

Eigen taal en cultuur Omdat schaamte en trots

een grote rol spelen, is volgens Cicilia een behandeling nodig die past bij de culturele achtergrond van de Caribische ouderen. Zij is niet de enige die er zo over denkt. Zorgverlener Giselle Servania doet al 20 jaar welzijnswerk in Nederland en organiseerde onlangs in Dordrecht een Papiamentstalige informatiebijeenkomst voor Caribische ouderen over eenzaamheid.

“Je merkt dat velen zich in hun moedertaal, maar ook met andere Antillianen, makkelijker uiten. Neem bijvoorbeeld het woord ‘eenzaam’. Dat wordt door velen als heel zwaar erva-

ren. Daarom noemen we de bijeenkomst ‘je bent niet alleen’ en praten we over ‘je alleen voelen’ in plaats van eenzaam.”

Respect en luisteren

Ook de benadering speelt volgens Cicilia en Servania een grote rol als het gaat om de zorg van Caribische ouderen. “Anders dan in de Hollandse cultuur spreken wij ouderen niet aan met jij of jou, dat wordt gezien als respectloos.”

“Dat geldt ook voor de manier waarop Caribische ouderen om hulp vragen”, legt Cicilia uit. “Anders dan Hollanders nemen zij een langere aanloop. Dus zeg-

gen ze bijvoorbeeld eerst dat ze zus of zo niet kunnen betalen, terwijl het onderliggende probleem is dat ze misschien wel diep in de financiële problemen zitten.” Vaak beheersen loketmedewerkers en hulpverleners in Nederland die communicatievorm niet en vallen veel Caribische ouderen volgens de zorg-experts ‘tussen wal en schip’ of ‘raken moedeloos’.

Niet over één kam scheeren

Toch is het belangrijk om ook niet alle Caribische ouderen over een kam te sche-

ren. “Ook binnen elke groep is variatie”, zegt Fokkema. “Van belang is meer kennis te vergaren waarom de ene migrant wel en de andere niet tegen eenzaamheid is beschermd.”

Een aparte studie naar Caribische ouderen in Nederland zou daarom ook volgens Fokkema interessante informatie op kunnen leveren. De vraag is alleen, wie gaat het onderzoek doen? En, zoals Cicilia het zegt: “Krijgen we de ouderen zo ver om over hun schaamte heen te stappen en te praten?”

Steeds meer ouderen met een migratieachtergrond in Nederland

Het aantal oudere migranten met een migratieachtergrond in Nederland neemt in een snel tempo toe. Volgens het CBS woonden er in 1991 in totaal 42.244 55-plussers met niet-westerse achtergrond in Nederland (1,3 procent van alle 55-plussers). Begin 2018 bestond deze groep uit ongeveer 312 duizend ouderen (5,7 procent). De grootste groepen 55-plussers met een migratieachtergrond zijn ouderen met een Surinaamse (83.000), Turkse (52.000), Marokkaanse (50.000) en Antilliaanse (24.000) achtergrond. Volgens de bevolkingsprognoses van het CBS zal het aantal ouderen met een migratieachtergrond in 2040 stijgen naar 819.000. Dat is 12,2 procent van alle 55-plussers die er op dat moment in Nederland wonen.

Sunrise walk for mental health

'Ik voel me beter in de natuur'

ORANJESTAD — Zo'n 150 mensen kwamen zondagochtend in alle vroegte af op de 'Sunrise walk for mental health' in National Park Arikok. Met de wandeling wilde de stichting voor de geestelijke gezondheidszorg Respaldo aandacht vragen voor het thema van de World Mental Health Day van 10 oktober: suïcidepreventie. Ondanks de beladenheid van het onderwerp werd het een vrolijke bedoening.

door onze verslaggever
Jan Jager

Die vrolijkheid was geen toeval: onderzoekers van de Stanford University toonden aan dat een wandeling in de natuur voor een positief gevoel zorgt. De deelnemers hadden er dan ook zin in. Om 06.30 uur tijdens zonsopgang stond het Hofi Shon Shoco waar werd verzameld afgeladen vol. Opvallend veel kinderen namen aan de wandeling deel. De 4 kilometer *hike* die medewerkers van Arikok voorbereid hadden, voerde naar de top van de Seroe Bonchi en weer terug. Middels borden langs de route werd aandacht gevraagd voor suïcidepreventie, dat de World Health Organization als thema hanteerde voor de World Mental Health Day op donderdag 10 oktober jongleden. "Voor Respaldo een kans om het thema ook op Aruba onder de aandacht te brengen", zegt psychiater Laura de Caluwé, die ook meeliep. "Elke 40 seconden verliest iemand op aarde zijn of haar leven door zelfdoding", vertelt ze. "Onder jongeren tot 24 jaar is suïcide zelfs doodsoorzaak nummer één. Op Aruba zit het onderwerp desondanks nog in de taboesfeer. Met deze wandeling proberen we het uit de taboesfeer te halen. Dat is nodig, want suïcide is voor een groot deel te voorkomen." Veel deelnemers lopen met de sunrise walk mee omdat ze het thema een warm hart toedragen, zelf ook 'mindere momenten' hebben gekend of gewoon zin hadden op een wandeling in de natuur. Zoals Lillian Croes (50) en

haar vijf zoons en dochters. Croes kwam als kind veel in Arikok, toen het nog geen National Park Arikok was. Het is voor het eerst sinds jaren dat ze er weer is, dit keer met haar kinderen. Een goede zet, vindt haar 11-jarige zoon Kahlil Mullers. "Ik voel me goed in de natuur", zegt hij spontaan. Casino-medewerker Erick Luidens (52), die ook meeloopt, ziet in zijn omgeving mensen die mentaal lijden. Dan ben je tot rare dingen in staat. Wandelen werkt positief op het gemoed, weet de opgewekte Arubaan uit ervaring. Voor de 21-jarige Dana Garcia, medewerker van Respaldo, is bewegen een levenswijze. Ze gaat elke ochtend om vijf uur naar de gym. Een groeps-wandeling in Arikok is een nieuwe ervaring voor haar. Zij loopt mee, omdat ze vindt dat het onderwerp suïcide bespreekbaar gemaakt moeten worden. Een depressie kan mensen tot wanhoop drijven en doen besluiten dat ze niet langer willen leven. Ook

bij een psychose en schizofrenie is er een risico op suïcide, maakt psychiater Caluwé duidelijk. Of een suïcidepoging kan ook een schreeuw om aandacht zijn. Ze benadrukt dat suïcide te voorkomen is. Een wandeling in de natuur alleen lenigt niet alle nood. Vaak is een behandeling op maat nodig bij een psychiater. Maar een wandeling in de natuur kan bijdragen aan een positief gevoel en een positieve levenshouding. Ook een groepsactiviteit kan mensen helpen hun gedachten op een rij te zetten. Mensen met een depressie sluiten zich vaak juist af van hun omgeving, stelt ze. Belangrijk is dat een depressie of naderende depressie wordt herkend, het onderwerp bespreekbaar wordt en mensen hulp krijgen uit hun omgeving. Of zoals een bord vermeldt waarmee deelnemers op het einde van de wandeling mee op de foto mogen: 'Let's be kinder to each other. We never know what someone is going through'.

Kahlil Mullers (11) is door zijn moeder meegenomen naar de Sunrise walk. "Ik voel me beter in de natuur", zegt hij spontaan.

Erick Luidens (52) loopt regelmatig in de natuur. Het bezorgt de casinomedewerker een opgewekt gemoed.

MINI

MEGA

MEGA PLUS

Koop je Mini Mega en met Afl. 2,-
erbij kan je de hele jackpot winnen

Afl. Dinsdag 15 oktober

520.000,-

Hoe?

MEGA

04 DE 15 27 MEGA DUT 10

4007148

Afl. 5

Afl. 390.000,-

ARUBA

1987

FLORIN

ARUBA

1987

FLORIN

Extra!

Afl. 130.000,-

www.lottoaruba.com

f

t

y

i

lotto

Camada 100%

Verkrijgbaar in Super Food bij de Klantenservice en/of bij elk verkooppunt van Lotto.
Voor meer informatie, bel 525-7555 of bezoek onze website www.lottoaruba.com.

WIN

Amazing Prizes!

#AMIGOEBCREATIVE

ALL INCL. TRIP TO
CURACAO

FREE
SUBSCRIPTIONS

ASUS
TABLET

WEEKEND STAY
FOR TWO

AMIGOE
MERCH

2

1

3

Like
Amigoe Aruba
on Facebook

Take
a selfie with
an Amigoe
or AoS

Like the page
instantly?

1 LIKE
= 1 VOTE

TAG AMIGOE
AND
SHARE!

WINNERS WILL
BE ANNOUNCED
DECEMBER 18,
2019

www.amigoe.com • Bilderdijkstraat 16-2 • T: 582-4333

Aruba
AIRLINES

R
RENAISSANCE
CURAÇAO RESORT & CASINO

CARNIVAL CASINO
Mango Street Jazz & Caribbean
"Bring it on, Play responsibly"

The Mill
READY, ARUBA

SETAR
Creating Connections

AMIGOE
Meer dan alleen een brand!

World Beach Games geopend

ORANJESTAD — Zaterdag vond de openingsceremonie plaats van de World Beach Games in Doha, Qatar. Op vier stranden zullen meer dan 1200 atleten uit 97 landen hun beste beentje voorzetten in verschillende sportdisciplines als Aquathlon, Beach Tennis, Beach Volleyball, Skateboarding, 3x3 Basketball, Rock Climbing, Beach Handball, Karate Kata Individual.

In totaal zijn er 350 medailles te verdelen en er is een kans dat daarvan een medaille op Aruba terecht komt. Aruba is namelijk vertegenwoordigd door de beach tennisers Aksel Samardzic en Sander Castro die begeleid worden door hun coach Jonathan Goitia. Er is ook een chef de mission aanwezig, Junior Dake, terwijl Francis Maduro zorgt voor massage en fysieke begeleiding.

De aanwezige Arubaanse delegatie zal ruim de gelegenheid hebben om de verschillende sporten als toeschouwer te bekijken, want al tijdens de eerste ronde werden onze beach tennisers helaas uitgeschakeld.

Foto: COA

Performancekunstenaar Natusha Croes in Nationale Bibliotheek

ORANJESTAD — Multimedialkunstenaar Natusha Croes verzorgt op dinsdag 15 oktober een lezing en een performance bij de Nationale Bibliotheek van Aruba in Oranjestad.

Tijdens het optreden volgende week dinsdag, dat wordt georganiseerd door stichting Plataforma Aruba en de Nationale Bibliotheek van Aruba (BNA), spreekt ze over performance art en reflecteert ze op haar artistieke werk en zal ze zelf ook een kunstperformance verzorgen. Natusha Croes (1991) studeerde audiovisuele kunst aan de Rietveld Academie in Amsterdam. Tijdens haar studie verlangde ze naar verbinding en vond troost in het tekenen van 'hearth creatures' die haar kwetsbaarheden blootlegden. Dit leidde onder

meer naar de performance 'tactus', waarin ze muziek maakte met cactussen. Na de kunstacademie in Amsterdam volgde Croes een masteropleiding 'performance making' aan Goldsmiths University in

Londen, die ze afgelopen zomer afrondde. Toegang is gratis en de lezing is van 17.30 uur tot 19.30 uur bij de Nationale Bibliotheek aan de George Madurostraat 13 in Oranjestad.

Quito Nicolaas presenteert nieuwe bundel gedichten

Foto: Arubahuis

ORANJESTAD — Een groep literatuurliefhebbers was woensdag verzameld in het Arubahuis voor een presentatie van de laatste poëziebundel van de Arubaanse schrijver Quito Nicolaas. Nicolaas is een veelzijdig schrijver. Sinds zijn twaalfde

schrijft hij al gedichten. Daarnaast publiceerde hij essays, columns en novellen. Niet alleen in Nederland en Aruba is belangstelling voor zijn werk, hij publiceerde ook in Argentinië, Colombia, de Verenigde Staten en zelfs in China. Verschillende

inleiders als Angelo Tromp, Joan Leslie en Wim Rutgers belichtten aspecten van het werk van Nicolaas. Het eerste exemplaar van de bundel met de titel Argus werd vervolgens aangeboden aan de gevolmachtigde minister Guilfred Besaril.

Verfraaiing St. Franciscuskerk

ORANJESTAD — De minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu, Otmar Oduber (POR) was onlangs op werkbezoek bij de St. Franciscuskerk in Oranjestad, samen met de directeur Dienst Openbare Werken (DOW) Marlon Croes. Ze bekeken de resultaten van de eerste fase van het verfraaiingsproject en de werkzaamheden die nog moeten gebeuren in de tweede en derde fase. Voor het einde van dit jaar moet alles gereed zijn.

De tweede fase behelst het opknappen van de parkeerplaats voor de kerk, waar de autobussen parkeren. De busen die voorheen parkeerden voor de kerk, zijn naar de overkant verplaatst en de oprit is veranderd in een stoep. Ook komt er een overkapte bushalte voor wachtende passagiers. In de eerste fase is

verlichting geïnstalleerd, een voetgangersgebied aangelegd voorzien van klinkers en de parkeerplaats is vernieuwd. Later worden ook de stoepen naast de wegen die naar de kerk lopen vernieuwd en verandert de verkeerssituatie in de Dominicanessenstraat van eenrichtingsverkeer naar twee richtingen voor

een betere doorstroming, zo laat Croes weten. Alle werkzaamheden hebben ook als doel de levenskwaliteit te verbeteren, aldus minister Oduber.

Opknappbeurten

Het is niet de enige kerk die onder handen wordt genomen. Eerder werd de kerk van Dakota grondig verbouwd, is men bezig de kerk van Santa Cruz aan te pakken, is er onlangs begonnen met de aanbesteding voor het opknappen van de kerk van Paradera en wil men ook de St. Teresitakerk in San Nicolas gaan opknappen.

Erasmusdays ook op Aruba

ORANJESTAD — Directie Koninkrijksrelaties en Europese Unie in samenwerking met Directie Onderwijs organiseren voor het eerst de zogeheten #Erasmusdays op Aruba.

Tijdens de #Erasmusdays worden drie dagen lang het Erasmus + -programma in Europa en daarbuiten in de spotlichten gezet. In 2018 werden 1435 evenementen gehouden in 39 landen. Dit jaar werd het in Nederland van afgelopen donderdag 10 oktober tot en met 12 oktober gehouden. In het kader hiervan is er besloten om morgen 15 oktober een informatiedag te houden speciaal voor schooldirecteuren en de schoolbesturen aangezien de Erasmusdagen in de schoolvakantie vielen. Het evenement heeft als doel de scholen te informeren over de mogelijkheden voor pro-

jecten en mogelijke samenwerkingen en hoe zij een subsidieaanvraag kunnen doen om deze te realiseren. De informatiedag wordt in het auditorium van Colegio EPI gehouden in Oranjestad en staat geregistreerd als een van de evenementen tijdens #Erasmusdays. In totaal zijn er tot nu toe 3995 evenementen gehouden dit jaar in verband met #Erasmusdays.

Erasmus+

Erasmus+ is het subsidieprogramma van de Europese

Unie (EU) voor onderwijs, training, jeugd en sport. Het programma richt zich op alle onderwijssectoren en de jeugd- en jongerensector. Jongeren, studenten, docenten en professionals krijgen de mogelijkheid om binnen Europa en deels ook daarbuiten een deel van hun studie te volgen, of om stage te lopen of vrijwilligerswerk te doen. Erasmus+ biedt ook mogelijkheden om deel te nemen aan een jongerenruitswisseling, om een training te volgen of mee te doen aan een snuffelstage of 'job shadowing'.

Sheer Driving Pleasure

FOUR MEANS MORE.

THE 2018 BMW 4 SERIES COUPE.

FROM 2.849,- FLORIN/MONTH WITH HERTZ FINANCIAL LEASE

Model shown is for illustration purposes only. Current price is 102.000,- florin including BBO/BAZV/BAVP. Hertz Financial Lease monthly payment is calculated based on 5 years finance possibility.

Ultimate Automobiles N.V.
Sabana Blanco 35
Oranjestad, Aruba
Tel. +297 583-9800
info@ultimatearucar.com

Euro

Stap terug

AMSTERDAM — De Europese beurzen deden vandaag een stap terug. De opluchting over de gedeeltelijke Amerikaans-Chinese handelsdeal werd deels tenietgedaan door tegenvallende export- en importcijfers uit China. Daarnaast bleef de blik gericht op de ontwikkelingen rond de brexit. De AEX-index op Beursplein 5 noteerde rond het middaguur 0,7 procent in het rood op 573,30 punten. De MidKap daalde 0,4 procent tot 840,34 punten. De beursgraadmeters in Frankfurt, Londen en Parijs zakten tot 0,9 procent. Esperite kelderde bijna 55 procent. Het stamcelbedrijf gaat in beroep tegen de faillissementsuitspraak van de rechtbank Gelderland. Esperite maakte begin deze maand bekend afscheid te willen nemen van al zijn operationele activiteiten en door te willen gaan als investeerder op gebied van gezondheidszorg. De euro was 1,1035 dollar waard, tegen 1,1044 dollar op vrijdag. Een vat Amerikaanse olie kostte 1,8 procent minder op 53,72 dollar. Brentolie zakte 1,8 procent in prijs tot 59,42 dollar per vat.

Tokio

Hoger

TOKIO — De Aziatische aandelenbeurzen gingen vandaag vooruit. Beleggers reageerden opgelucht op de gedeeltelijke handelsdeal die de Verenigde Staten en China afgelopen vrijdag wisten te sluiten. Ook de positieve ontwikkelingen aan het brexit-front zorgden voor enig optimisme. In Japan was de beurs gesloten vanwege een nationale vrije dag.

De Amerikaanse president Donald Donald Trump sprak vrijdag over een 'omvangrijke fase 1-deal' na een ontmoeting met de Chinese vice-premier Liu He. Onder meer intellectueel eigendom, financiële diensten en landbouwgoederen zijn in het akkoord opgenomen. Door de deal is de aangekondigde verhoging van importheffingen op 250 miljard dollar aan Chinese goederen, die dinsdag in zou gaan, van tafel. De beurs in Shanghai dikte tussentijds 1,2 procent aan. De Hang Seng-index in Hongkong klom 0,9 procent. In Seoel won de Kospi 1,2 procent onder aanvoering van de Zuid-Koreaanse chipmakers SK Hynix en Samsung. De All Ordinaries in Sydney steeg 0,5 procent dankzij koerswinsten onder de grote Australische banken.

Wall Street

Kleine min

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn vandaag met kleine verliezen aan de dag begonnen. Beleggers op Wall Street blijven gespitst op ontwikkelingen aan het Amerikaans-Chinese handelsfront. Verder wordt uitgekeken naar het begin van het kwartaalcijferseizoen in de Verenigde Staten deze week. De Dow-Jonesindex stond in de openingsminuten 0,1 procent lager op 26.787 punten. De breder samengestelde S&P 500 zakte ook 0,1 procent tot 2966 punten. Technologiebeurs Nasdaq speelde eveneens 0,1 procent kwijt tot 8050 punten. President Donald Trump kondigde een gedeeltelijke handelsdeal aan met China na een ontmoeting met de Chinese vicepremier Liu He. Het akkoord moet nog wel op schrift worden gesteld. Peking zou nog verder willen praten met Washington voordat de overeenkomst ondertekend wordt. Luchtvaartmaatschappij Delta Air Lines verloor 1,7 procent na een adviesverlaging door Stephens. Vooral oplopende kosten lijken de onderneming dwars te zitten, menen de kenners.

Tegenvallende handelscijfers uit China

PEKING — De export en import van China zijn in september sterker gekrompen dan door kenners was verwacht. China kampt met toenemende tegenwind door de wereldwijde handelsspanningen en de afkoelende economie.

De export ging in dollars gemeten met 3,2 procent omlaag in vergelijking met een jaar eerder, na een min van 1 procent in augustus. Hier werd door economen in doorsnee gerekend op een daling van 2,8 procent. Het is de sterkste daling van de Chinese uitvoer sinds februari. Onder meer

de export naar de Verenigde Staten stond onder druk door de handelsstrijd en de importheffingen. De import van het land zakte vorige maand met 8,5 procent. Hier werd gemiddeld gerekend op een afname met 6 procent. In augustus was bij de Chinese invoer nog een krimp met

5,6 procent te zien. China heeft te maken met een afzwakkende binnenlandse economie en daardoor komt de vraag naar buitenlandse producten onder druk te staan.

De tegenvallende cijfers onderstrepen de moeilijkheden waarmee China, de tweede economie van de wereld, kampt als gevolg van de handelsoorlog met de VS en de tragere mondiale economie. Vrijdag sloten Peking en Washington een gedeeltelijke handelsdeal

om zo een wapenstilstand te bereiken in de slepende handelsvete tussen de economische grootmachten.

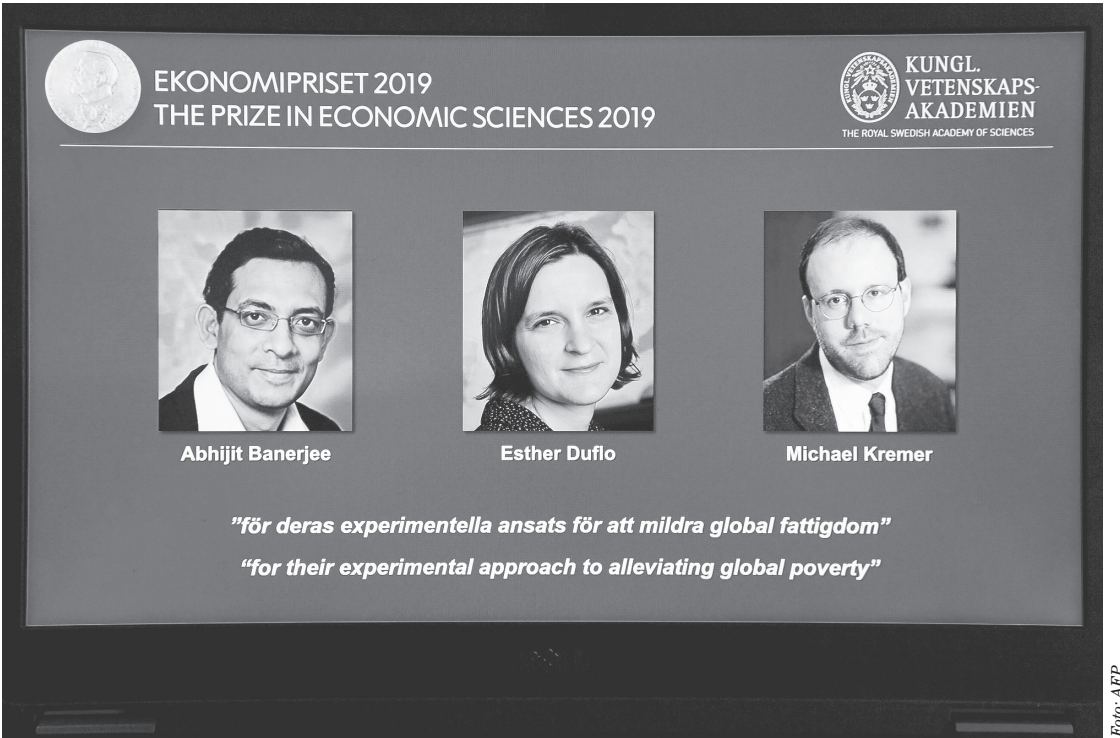
Om de eigen economie te ondersteunen heeft de Chinese overheid verschillende stimuleringsmaatregelen genomen. In de periode april tot en met juni toonde de Chinese economie een groei met 6,2 procent, wat het laagste niveau in bijna dertig jaar was. De overheid mikt op een jaarlijkse groei met 6 tot 6,5 procent.

Nobelprijs voor onderzoek armoedebestrijding

STOCKHOLM — De Nobelprijs voor de Economie gaat dit jaar naar Abhijit Banerjee, Esther Duflo en Michael Kremer. De onderzoekers van de Amerikaanse universiteiten MIT en Harvard krijgen de prestigieuze onderscheiding voor hun baanbrekende onderzoek op het vlak van armoedebestrijding.

Het is pas de tweede keer dat er een vrouw in het rijtje met laureaten prijkt bij de Zweedse Koninklijke Academie voor de Wetenschappen in Stockholm. De Frans-Amerikaanse Duflo is met 46 jaar tevens de jongste winnaar van de prijs ooit.

Samen met haar in India geboren echtgenoot Banerjee en de Amerikaan Kremer heeft Duflo belangrijk werk verricht bij de manier waarop tegenwoordig wordt gekeken naar armoedevraagstukken. Hun bijdrage zit onder meer in het opknippen van grote problemen in kleinere en meer specifieke vragen, bijvoorbeeld over onderwijs of gezondheidszorg. Dat maakt het makkelijker ze aan te pakken.

Volgens de organisatie achter de prijs heeft dat geleid tot concrete resultaten. Zo profiteerden meer dan 5 miljoen Indiase kinderen van speciale begeleidingsprogramma's op scholen.

Ook subsidies voor preventieve gezondheidszorg in veel landen zouden aan het werk van Banerjee, Duflo en Kremer te danken zijn. De Nobelprijs voor de Economie behoort niet tot de 'klassieke' prijzen die grondlegger Alfred Nobel (1833-1896) in zijn testament voor ogen had. De

onderscheiding is een initiatief van de Zweedse centrale bank en wordt sinds 1969 uitgereikt. In dat jaar deelde de Nederlander Jan Tinbergen de prijs met zijn Noorse collega Ragnar Frisch. De laureaten winnen dit jaar samen 9 miljoen Zweedse kroon (circa 1,6 miljoen gulden).

Onderbetaalde cacaoboeren stellen ultimatum

ABIDJAN — Chocoladeproducenten moeten kiezen: of ze gaan in op een eis van cacaoboeren in West-Afrika om meer te betalen, of ze kunnen hun chocolade niet meer verkopen als duurzaam. Brancheverenigingen in Ivoorkust en Ghana, waar 60 procent van alle cacao ter wereld vandaan komt, hebben een ultimatum gesteld.

In juli stelden Ivoorkust en Ghana voor een toeslag van 400 dollar per ton cacao op te leggen aan chocolademakers. Cacao wordt – net als veel andere grondstoffen – gekocht met termijncontracten en de gemiddelde prijs voor een ton cacao in december is nu 2372 dollar.

Het doel van de toeslag is om de prijs al per oktober op te krikken tot 2600 dollar per ton, zodat iets kan worden gedaan aan de armoede onder Afrikaanse cacaoboeren. De Ivoiriaanse cacao-industrie verenigd in de Conseil du Cafe-Cacao (CCC) wijst

erop dat er allerlei keurmerken en labels zijn voor duurzaam geproduceerde cacao, maar dat er niks duurzaam is aan de betaling van cacaoboeren. “We kunnen niet doen alsof we samenwerken met boeren, investeren in duurzaamheid en tegelijkertijd weigeren de boeren fatsoenlijk te betalen”, zegt directeur Yves Kon .

Enkele grote fabrikanten hebben al gezegd in te gaan op de eis van de cacaoboeren. “We zijn absoluut toegewijd aan het inkopen op basis van de inkomensondergrens en aan het investeren in onze duurzaamheidsprojecten”, zo laat

Mars weten. Ook Hershey zegt mee te gaan met de boeren.

Analisten zetten echter vraagtekens bij de effectiviteit van het ultimatum. Zo is het soms moeilijk om tegen de hogere prijzen in te kopen. Daar komt bij dat hogere cacao Prijzen bij kunnen dragen aan juist de mistanden die de branche wil uitbannen, zoals onderbetaling en schadelijke productiewijzen. Door de hogere prijs kan het aantrekkelijker worden om meer te produceren, waardoor de cacao Prijs onder druk komt te staan en beschermde bossen worden gekapt om ruimte te maken voor cacao plantages.

Actie Brussel om heffingen Nederlandse patat

BRUSSEL — EU-handelscommissaris Cecilia Malmström stapt naar de Wereldhandelsorganisatie (WTO) vanwege heffingen in Colombia op bevroren aardappelproducten uit Nederland, België en Duitsland.

“Ik heb mijn dienst opdracht gegeven de geschillenprocedure te starten over de anti-dumpingheffingen die gelden voor diepvriesfrietten”, maakte de Zweedse vandaag in Brussel bekend. De Colombiaanse regering stelde in november vorig jaar importheffingen in omdat de drie landen hun diepvriesfrietten onder de

marktprijs zouden verkopen. “Deze heffingen zijn volledig ongerechtvaardigd”, aldus Malmström. Brussel probeert volgens haar al maanden tevergeefs met Bogot  tot een vergelijk te komen. “We ondernemen nu stappen om onze industrie te beschermen.”

Nederland is de grootste aardappelproducent en -exporteur van de EU. De Vereniging voor de Aardappelverwerkende Industrie (Vavi), waar bedrijven als Aviko, McCain en Farm Frites bij zijn aangesloten, trekt al langer aan de bel. Ook Zuid-Afrika en Brazilië wren Nederlandse, Belgische en Duitse bevroren aardappelproducten.

VOORUITBLIK op de beursweek

AMSTERDAM — Het cijferseizoen begint komende week op stoom te komen, maar beleggers zullen vooral oog hebben voor diverse geopolitieke ontwikkelingen. Zo liet de Amerikaanse president Donald Trump vandaag weten plannen voor hogere invoertarieven voor producten van Chinese makelij voorlopig in de ijskast te zetten.

Ook op het vlak van de brexit is er weer hoop op een beperkt akkoord. De agenda is verder ook goed gevuld met de nodige macro-economische publicaties.

De brexit-deal waar nu naar wordt gekeken kon vorige week op optimisme rekenen van de Ierse premier Leo Varadkar. De grens met Ierland is een belangrijk onderwerp in de brexit-onderhandelingen. Na het weekeinde worden EU-landen bijgepraat over de zogeheten ‘tunnelgesprekken’ over het plan van de Britse premier Boris Johnson. De uitkomsten van die versnelde onderhandelingen worden meegenomen naar de EU-top eind van de week. Op een unieke zaterdagbijeenkomst door het Britse Lagerhuis wordt daarna gekeken hoe nu verder.

Op de cijferagenda in Amsterdam prijken enkele grote namen, maar erg druk wordt het hier op dat vlak in tegenstelling tot in de Verenigde Staten nog niet. Onder meer de AEX-fondsen chipmachinefabrikant ASML en voedingsgigant Unilever openen de boeken.

In de VS wordt vooral gekeken naar de cijfers van de grote banken. JPMorgan Chase, Goldman Sachs, Wells Fargo, Citigroup en Bank of America geven verspreid over twee dagen een kijkje in hun resultaten. Verder komen onder meer technologieurs IBM, verzorgingsmiddelenbedrijf Johnson & Johnson, streamingdienst Netflix, industrieconcern Honeywell en verfproducent PPG Industries met cijfers. Buiten de VS geldt dat voor Tele2, Nestlé, Ericsson en Pernod Ricard.

Bij de macro's gaat de belangstelling onder meer uit naar inflatiecijfers uit verschillende EU-landen, de eurozone en Japan. Verder komen er cijfers over handel en import, en groei-cijfers over China. In de VS komt de Fed met zijn Beige Book over de staat van de economie.

Vrijdag stegen de beurzen in Europa en de VS op optimisme van het handelsfront en over een mogelijke brexit-deal. De AEX-index op Beursplein 5 sloot 1,6 procent in de plus op 577,42 punten. De MidKap dikte 1,8 procent aan tot 843,54 punten. De beurs in Frankfurt steeg 2,9 procent en Parijs klom 1,7 procent. Londen werd 0,8 procent hoger gezet. De Dow-Jonesindex sloot 1,2 procent hoger op 26.816,59 punten. De breed samengestelde S&P 500 werd 1,1 procent hoger gezet op 2970,27 punten en technologiebeurs Nasdaq kreeg er 1,3 procent bij, op 8057,04 punten.

Handel EU groeit ondanks spanningen

BRUSSEL — De internationale handel van de EU was vorig jaar goed voor 35 procent van de Europese economie.

In 2018 groeide de export ondanks een ‘globaal moeilijk economisch klimaat’ van de Europese Unie naar landen waarmee ze een handelsverdrag heeft met 2 procent, terwijl de import uit die landen steeg met 4,6 procent, staat in een jaarrapport van de Europese Commissie over de handelsverdragen. Vooral de Europese landbouw- en levensmiddelensector deed het goed.

“Onze export van voedingsmiddelen en dranken bloeit dankzij lagere tarieven voor en juridische bescherming van ambachtelijke producten zoals champagne en feta”, zei Europees Commissaris Cecilia Malmström (handel) bij de presentatie van het rapport in Brussel. Een derde van de handel tussen de EU en derde landen verloopt via handelsverdragen waarin importtarieven zijn verlaagd of afgeschaft, evenals andere handelsbelemmeringen. Brussel verwacht dat dit aandeel oploopt tot bijna 40 procent.

NEW YORK				AMSTERDAM			
	14-Oct				14-Oct		
DOW JONES	26.842,28	0.10%		AEX	574,85	-0.45%	
S&P 500 INDEX	2.969,67	-0.02%		ARCELMITTAL	13,06	-2.91%	
NASDAQ	8.061,46	0.05%		AEGON NV	3,83	-1.08%	
AMAZON.COM INC	1.727,00	-0.28%		KONINKLIJKE AHOL	22,78	-0.26%	
APPLE INC	237,59	0.58%		AKZO NOBEL	82,94	0.11%	
BAIDU INC-SP ADR	105,30	0.61%		ASML HOLDING NV	235,40	-0.38%	
BERKSHIRE HATH-B	207,40	-0.33%		DSM (KONIN)	109,00	-0.91%	
BOEING CO/THC	376,67	0.47%		HAL TRUST	135,20	0.45%	
CITICORP INC	70,17	0.09%		HEINZEKEN NV	97,58	0.83%	
COCA-COLA CO	53,41	0.20%		ING GROEP NV	9,83	-0.04%	
COSTCO WHOLESALE	298,63	0.35%		KPN (KONIN) NV	2,93	-0.71%	
WALT DISNEY CO	129,78	-0.18%		KONINKLIJKE PHIL	38,26	0.36%	
3D SYSTEMS CORP	7,91	0.06%		RANDSTAD NV	45,70	-0.89%	
EBAY INC	38,56	0.03%		ROYAL DUTCH SH-A	26,15	-0.55%	
FACEBOOK INC-A	184,09	-0.05%		TOMTOM	10,21	-0.80%	
GENERAL ELECTRIC	8,75	-0.63%		TOTAL SA	45,88	-1.15%	
ALPHABET INC-A	1.222,22	0.54%		UNILEVER NV	53,43	-0.34%	
HP INC	16,43	1.17%		W.P. STEWART HOL	536,99	0.13%	
HOME DEPOT INC	234,75	0.04%					
INTEL CORP	51,63	-0.89%					
JOHNSON&JOHNSON	130,81	-0.40%		SCOTIABANK FUNDS	11-Oct		
MICROSOFT CORP	139,95	0.19%		MONEY MARKET	13,5091	0.00%	
PROCTER & GAMBLE	119,91	-0.97%		US DOLLAR BOND	2,8270	-0.47%	
ROYAL DUTCH-ADR	57,63	-0.38%		GLOBAL GROWTH	3,0420	1.97%	
STARBUCKS CORP	87,04	0.79%		US GROWTH	16,7995	1.45%	
TWITTER INC	39,70	-1.64%		CANADIAN GROWTH	2,6973	0.31%	
WALMART INC	119,63	-0.34%		FUNDS	11-Oct		
				BGF CONT EUR FLEX	29,24	2.27%	
EXCHANGE TRADED FND	14-Oct			BGF EMKT BOND	19,59	0.22%	
ALERIAN MLP - AMLP	8,74	-0.92%		BGF FIX INC GBL OP	14,62	-0.07%	
ISH GBL HY BD - GHYG	48,70	-0.11%		BGF GBL ALLOCATION	57,79	0.78%	
ISH IBOXX HY BD - HYG	86,81	0.05%		BGF USD CORE BOND	17,32	-0.46%	
ISH SELECT DIV - DIVY	100,53	-0.27%		BGF USD HI YIELD BND	34,60	0.06%	
ISH MSCI EMTK - EEM	41,86	-0.18%		TEMPLETON GBL BND	25,19	0.00%	
ISH MSCI PAC - EPP	44,59	-0.40%		TEMPLETON ASIAN SM	49,39	0.78%	
ISH RUSSELL - INIV	173,29	-0.07%		CURRENCIES	14-Oct		
ISH S&P 500 - SPY	179,64	0.02%		YEN/USD	108,4500	0.15%	
ISH EUROPE - IEV	43,35	-0.37%		EUR/USD	1,1021	-0.19%	
INVESCO QQQ TRUS	191,40	0.15%		CAN/USD	1,3232	0.22%	
INVECO DB COMMO	15,16	-0.85%		GBP/USD	1,2583	-0.67%	
SPDR S&P INT DIV-DVX	39,21	-0.24%		COMMODITIES	14-Oct		
SPDR S&P MID 400	347,56	-0.42%		OIL WTI	53,21	-2.72%	
SPDR S&P 600 SMA	66,17	-0.42%		GOLD	1492,30	0.21%	
VANGUARD REIT - VNO	92,86	-0.18%		SILVER	17,63	0.44%	
WSDOMTJR JAP H-EQ-DJX	50,97	-0.27%		WHEAT	509,00	0.20%	
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center | Schottegatweg (oost) z/n
P.O.Box 305 | Curaçao | Tel 466 1818 | Fax 466 1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com | website: www.mcb-bank.com/pbis

Ministeries van Justitie en GMN geven niet thuis

Brasami komt fondsen tekort

WILLEMSTAD — De begroting en beheerfondsen voor Stichting Opvangtehuis Brasami zijn ontoereikend. Het ministerie van Justitie en van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) schuiven de financiële verantwoordelijkheid naar elkaar toe, waardoor de stichting in de afgelopen jaren onvoldoende fondsen ter beschikking heeft. Dit blijkt uit een review-onderzoek dit jaar van de Raad voor de Rechtshandhaving.

door **Dennis Pikero**

Brasami werd in 2015 onder de loep genomen door de Raad voor de Rechtshandhaving. Het betrof een zogenaamd inspectieonderzoek van de raad naar de behandeling van personen met verslavingsproblematiek en psychische stoornissen in het tehuis. Via een review-onderzoek ging de Raad voor de Rechts-handhaving na of de vier jaar geleden gedane aanbevelingen door de Curaçaose regering opgevolgd werden. Zo werd de overheid aanbevolen een officiële begroting samen te stellen voor Brasami én ook voldoende gelden beschikbaar te stellen voor het beheer van deze stichting. Deze aanbevelingen werden echter niet opgevolgd.

Niet voldoende

Voor wat betreft het budget van Brasami, blijkt uit het review-onderzoek dat Justitie niet voldoende zou bijdragen aan deze begroting. De bijdrage van dit ministerie is beperkt tot voedsel voor de cliënten en voor beveiliging. De Raad voor de Rechtshandhaving meldt daarbij het volgende: “Justitie is de mening toegedaan dat de behandeling van verslaafden, die op grond van de opgelegde bijzondere voorwaarden in hun strafvonnissen in Brasami zijn opgenomen, onder ‘zorg’ valt en dat zij daarom onder de

verantwoordelijkheid van het GMN vallen.” De conclusie van Justitie is dat aan verslaafden met een strafvonnis, voorwaardelijke invrijheidstelling is verleend: “Dit houdt in dat deze verslaafden in feite op vrije voeten zijn gesteld, waardoor de opname een vrijwillig karakter heeft en ze derhalve niet meer onder de verantwoordelijkheid van Justitie vallen.” De gedachtegang bij het ministerie van Justitie is dat de regels van Brasami van toepassing zijn op de gestrafte verslaafden, en pas als ze zich niet aan deze regels houden Justitie kan ingrijpen en hen de rest van hun straf kan laten uitzitten. Op grond daarvan meent Justitie niet verantwoordelijk te zijn voor het ter beschikking stellen van financiële middelen aan Brasami. Het ministerie van Financiën heeft hetzelfde oordeel en vindt dat Justitie begrotingstechnisch hiervoor niet verantwoordelijk kan worden gesteld. Ten slotte wordt erop gewezen dat volgens het landsbesluit van 29 juni 2017, nummer 2017/17735, de Stichting Opvangtehuis Brasami onder de verantwoordelijkheid van de GMN-minister valt.

Niet gehonoreerd

Voor wat betreft het beschikbaar stellen van fondsen voor het beheer van Brasami, blijkt dat het instituut zelf ac-

tie heeft ondernomen door zowel aanvullende als incidentele subsidie aan te vragen. Deze twee aanvragen werden niet gehonoreerd, oftewel het opvangtehuis heeft nimmer geld ontvangen. “Integendeel, de financiële middelen die normaliter ter beschikking van Brasami worden gesteld, zijn na de uitvoering van het inspectie-onderzoek in 2015 zelfs minder geworden. Er is in 2018 tot twee keer toe gekort op de subsidie. Brasami heeft een brief naar de betrokken ministeries gestuurd om de situatie onder de aandacht te brengen”, meldt de Raad voor de Rechtshandhaving. Door de ontoereikende fondsen wordt Brasami gedwongen de structuur van de zorg aan te passen. Dit houdt onder meer in dat het opvangtehuis minder cliënten zal kunnen opvangen. “Onder deze omstandigheden kan Brasami niet voldoende begeleiders in dienst nemen. Er is in 2017 een werkgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van Justitie en GMN. Deze werkgroep is al een jaar bezig om de situatie bij Brasami te inventariseren en om voorstellen te doen tot structurele oplossingen.” Tot het moment van het review-onderzoek van de Raad voor de Rechtshandhaving, blijkt dat Brasami nog geen inzage heeft gehad in een of andere vorm van rapportage van deze werkgroep. Wel is bekend geworden dat GMN bezig is om mogelijkheden te onderzoeken om Brasami onder de uitvoeringsorganisatie Geestelijke Gezondheidszorg te laten opnemen.

Minister Camelia-Römer:

GMN vraagt advies van BPD over invulling 50 kritieke functies

WILLEMSTAD — Het feit dat het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) dun bezet is, is volgens de minister daarvan Suzy Camelia-Römer (PIN), overduidelijk.

”Het betreft hier een algemene kwaal waar het ministerie onder lijdt. We hebben gedurende een inventarisatie traject, dat een jaar heeft geduurd, alle stappen doorlopen om de kritieke functies binnen GMN – die vervuld dienen te worden – in kaart te brengen. Denk hierbij aan functies die bekleed dienen te worden

om de bevolking beter van dienst te kunnen zien.” Het gaat volgens de minister om in totaal negentig kritieke functies die ingevuld zouden moeten worden. “Van dit aantal hebben wij vervolgens, gezien de financiële beperkingen, een hele strenge selectie gemaakt waardoor we op vijftig –

slechts de hoognodige – zijn uitgekomen. Met betrekking tot deze vijftig functies is het ministerie van Bestuur, Planning en Dienstverlening (BPD) nu, conform de regels, om advies gevraagd. We wachten nu het BPD-advies af en zullen vervolgens naar aanleiding daarvan, wederom een overweging maken naar de financiële haalbaarheid. Kort samengevat, bevinden we ons nu dus in de adviesfase”, aldus minister Camelia-Römer.

Rhuggenaath: Alcalá-Wallé niet in overtreding screeningswet

WILLEMSTAD — Bestuurslid zijn van een stichting houdt niet automatisch in dat een (kandidaat-)minister tegen de Landsverordening integriteit (kandidaat-)ministers in handelt. Dit stelt premier Eugene Rhuggenaath (PAR) in een brief aan de Staten met antwoorden op vragen van MFK-Statenlid Charles Cooper.

In de brief van Rhuggenaath van 11 oktober gaat de premier, tevens formateur van het huidige kabinet, in op vragen die Cooper eerder dit jaar stelde over de integriteit van minister Marilyn Alcalá-Wallé (Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport, PAR). Volgens de MFK druipt de voordracht van Alcalá-Wallé in tegen de screeningswet, omdat zij tot voor kort nog steeds bij de Kamer van Koophandel stond ingeschreven als bestuurslid van onder meer de Marilyn Alcalá-Wallé Foundation. Maar Rhuggenaath deelt deze mening niet.

“Niet het bestuurslid van een stichting zijn maakt dat er sprake is van een overtreding van de landsverordening. Het gaat erom of het allesoverheersende doel van de landsverordening in het geding is. Uit de Memorie van Toelichting blijkt dat dit pas het ge-

val is als er een situatie dreigt of kan ontstaan waarbij een onpartijdige en zorgvuldige situatie de uitoefening van het ambt van de minister niet meer mogelijk is”, geeft Rhuggenaath aan in zijn brief. In het geval van partijgenote Alcalá-Wallé was volgens Rhuggenaath het risico van ongewenste besluitvorming door de betrokken bewindsman niet aan de orde. De premier wijst erop dat het doel van de Marilyn Alcalá-Wallé Foundation is om financiële hulp te verlenen aan personen die in financiële nood verkeren. “(Dit) behoort ten enenmale niet tot de verantwoordelijkheid van de portefeuillehouder van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport.” Verder benadrukt de premier dat er ook geen sprake was van een financiële of subsidierelatie tussen de betrokken

stichting en de overheid. “Dit was niet het geval. Mede hieruit kan worden afgeleid dat er structureel geen schijn van belangenverstrengeling heeft bestaan.”

Formatie

Cooper had ook gevraagd of tijdens het formatieproces in 2017 is nagegaan of Alcalá-Wallé wel of niet afstand heeft genomen van de Marilyn Alcalá-Wallé Foundation. Rhuggenaath gaat deels in op deze vraag. Hij stelt de geheimhoudingsplicht aan de orde waaraan de formateur is gebonden, maar benadrukt wel dat ‘de ten tijde van de formatie beschikbare informatie en de resultaten van de onderzoeken voor mij geen beletsel vormden om de kandidaat voor te dragen voor het ambt van minister’.

In het geding is ook de directiefunctie die de betrokken minister heeft bekleed bij de Marilyn Alcalá-Wallé CQI Medische Praktijk. Rhuggenaath zegt niet te kunnen begrijpen waarom gesteld wordt dat deze functie tegen de screeningswet zou indruis-

GMN-minister over koraalschade-incidenten:

‘Met MAC aansprakelijkheidsstelling beide koraalincidenten oppakken’

Het platform CIMC Gretha.

WILLEMSTAD — In de nasleep van een verwoesting van een deel van het koraalrif bij het vissersdorpje Boca Samí, ontdekt na het inzetten van trusters door het aange-meerde platform ‘CIMC Gretha’ gedurende een storm, verklaart GMN-minister Suzy Camelia-Römer (PIN) over mogelijke aansprakelijkheidsstelling het volgende: “Er zal in samenwerking met de Maritieme Autoriteit Curaçao (MAC, ressorterend onder het VVRP-ministerie) aan aansprakelijkheidsstelling voor beide incidenten gewerkt worden, dus zowel het incident tijdens de aanleg van de tweede megapier met de Nederlandse ontwikkelaar BAM, als het recente voorval met het platform in Boca Samí.”

Een flinke portie van het rif is compleet verwoest.

Volgens de minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) zal een aansprakelijkheidsstelling ook in overleg gaan met haar collega-ministers van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP) en van Economische Ontwikkeling (MEO). “Ik zal daarover spoedig het gesprek aangaan. Men dient wel te beseffen dat het verstrekken van een ankervergunning niet onder mijn ministerie valt. Zo valt de Curaçao Ports Authority (CPA) ook niet onder GMN maar onder MEO en heeft het VVRP-ministerie in het ver-

gunningsproces eveneens zeggenschap. Men dient de zaken dus niet te verwarren. GMN heeft in dezen te kampen met de nadelige gevolgen van deze incidenten, de schade aan de natuur, het koraalrif. Als u mij vraagt of ik op vergunninggaand zal gaan, dan zal ik nu niet bij betrokken ben, nader betrokken zou willen zijn, is het antwoord volmondig: Ja!”

De minister vult aan dat gelden die door een aansprakelijkheidsstelling gegenereerd zouden worden, ten goede dienen te komen voor educatieve doeleinden. “Ik vind bijvoorbeeld een uitbreiding van de Carmabi-projecten die

onder meer op scholen lopen aanzien van bewustwordingsverhoging omtrent het belang van de onderwaternatuur, het bevorderen van beter begrip van de waarde van het koraalrif, van belang. Het rif herstellen zal met deze gelden niet lukken, maar wel ten goede kunnen komen voor educatie, dus het zou een fonds kunnen opleveren voor onder meer Carmabi-projecten.” De GMN-minister benadrukt de mogelijkheden vanuit haar ministerie nader te willen onderzoeken voor een aanpassing van de Hindervergunning wetgeving. “Op dit moment verloopt de vergunningver-

strekking buiten de Hinderverwetgeving om, dus geheel buiten GMN om. Ik wil de mogelijkheden voor Hinderveraanpassing bekijken, specifiek hiervoor, waardoor GMN in de toekomst wel betrokken zou kunnen worden, juist om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen.” Ze licht verder toe nog in afwachting te zijn van de rapportage/bevindingen van Carmabi, die in opdracht van haar ministerie onderzoek heeft verricht naar de schade aan het rif: “Ik begrijp dat Carmabi de schade heel gedetailleerd op beeld heeft vastgelegd, ik verwacht het rapport daarvan binnenkort.”

Oppositie komt met motie van wantrouwen

Staten vergaderen over integriteit minister OWCS

WILLEMSTAD — De Staten komen deze week bijeen voor een serie vergaderingen. Aan bod komt onder meer een door de MFK-fractie aangevraagde vergadering over de vraag of minister Marilyn Alcalá-Wallé (Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport, PAR) nu wel of niet tegen de screeningswet heeft gehandeld. De oppositief fractie heeft aangekondigd een motie van wantrouwen tegen de minister in te zullen dienen.

De vergaderweek van de Staten vangt morgen aan. Vanaf 10.00 uur gaat er een openbare vergadering van start waarin als laatste op de agenda de positie van Alcalá-Wallé staat. Hieraan voorafgaand zullen de Staten stilstaan bij een brief van Financiën-minister Kenneth Gijsbertha (MAN) waarin hij zich sterk maakt voor vrijstelling van afdracht sociale premies en omzetbelasting voor deelnemers aan het Werkend Leren-project

van de Curaçao Hospitality And Tourism Association (Chata). De Staten gaan op woensdagochtend in debat met de Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC) over hun recente rapport ‘Ministriebreed onderzoek naar afwijkingen van openbare aanbestedingen conform geldend beleid en regels’. In dit rapport constateert de Rekenkamer dat financieel beheer van de overheid, wanneer er geen openbare aanbesteding hoeft plaats te vinden, ondeugdelijk is.

De vergaderweek wordt vrijdag afgesloten met een openbare vergadering over een initiatiefwetsvoorstel van de PAR-fractie, namelijk de Initiatief-ontwerplandsverordening regelende de vaststelling van regels met betrekking tot het ambt van deurwaarders-landsverordening.

Betaalbare tarieven

Gedeputeerde Den Heyer dringt aan op solidair tariefstelsel

KRALENDIJK — Gedeputeerde Nina den Heyer van Bonaire dringt er bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) in Den Haag op aan om het solidariteitsbeginsel te hanteren bij het uitspikken van het beleid voor de water- en elektriciteitsvoorziening op het eiland. Volgens Den Heyer is het mede gezien de kleinschaligheid van Bonaire niet ‘logisch’ om erop te blijven hameren dat de tarieven voor water en elektra alle kosten moeten dekken.

Den Heyer heeft inmiddels een bondgenoot gevonden in staatssecretaris Tamara van Ark van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) voor wie het beheersen van de kosten van het levensonderhoud onlosmakelijk is verbonden met de armoedebestrijding in Caribisch Nederland. Ook Van Ark wil dat EZK afstapt van het principe dat de tarieven een weerspiegeling moeten zijn van de gemaakte kosten plus een redelijke winstmarge voor nutsbedrijven. “Het huidige systeem gaat uit van een zekere marktwerking die op Bonaire eigenlijk niet voorkomt. Om de tarieven naar een betaalbaar niveau terug te brengen, is het nodig een ander systeem te introduceren dat de klein-gebruiker ontziet,” aldus Den Heyer. Hoewel de Autoriteit Consument en Markt (ACM) de lokale context goed begrijpt,

en ook beseft dat de tarieven aan de hoge kant zijn, stelt projectleider Michiel Odijk dat er wel oog moet zijn voor allerlei omvangrijke investeringen die thans op stapel staan: “De tariefstructuur moet wel goed aansluiten bij de echte kosten.” Volgens Odijk gaat de ACM wel scherper toezien op de doelmatigheid van de bestedingen: “Dat deden wij al, maar de autoriteit is van zins om ook de doelmatigheid van de geplande investering kritisch tegen het licht te houden.” Inmiddels legt de ACM de laatste hand aan het tariefbesluit voor volgend jaar, dat de maximum productie- en distributieprijzen zal vastleggen. Het besluit wordt in december wereldkundig gemaakt. Volgens Odijk is Bonaire niet noodzakelijkerwijs uniek vanwege zijn kleinschaligheid, omdat ook in Europees Nederland er

maar heel beperkt concurrentie voorkomt tussen leveranciers van water en elektriciteit: “Dat komt omdat er geen dubbele distributienetwerken bestaan. De wetgever acht het onwenselijk om meerdere netwerken naast elkaar te laten exploiteren en erkent dat er dus monopolisten zullen bestaan. Dat vereist toezicht en vormt daarmee een belangrijke bestaansreden van de ACM.” Odijk legt uit dat de autoriteit alleen de maximumprijs voor water en elektra vastlegt: “Aanbieders gaan uiteindelijk zelf over hun prijzen en mogen ook onder het maximum gaan zitten. In de praktijk gebeurt dat bijna nooit. Dat komt ook omdat er zware investeringen gedaan moeten worden om de kwaliteit en leveringszekerheid van water en elektra te borgen.” Eind september sloot het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) een consultatieronde af over een voorgestelde wijziging van de Wet elektriciteit en drinkwater BES, waarbij kleinverbruikers worden ontzien en er bovendien ruimte ontstaat voor de verduurzaming van de sector. Hoewel de wet voorziet in de mogelijkheid om

via subsidies de kosten voor eindgebruikers betaalbaar te houden, is het ook de bedoeling om de subsidieverstrekking ‘beheersbaar’ te houden en de beschikbare middelen ‘effectiever’ in te zetten. Vorig jaar stelde EZK een bedrag van 2,34 miljoen dollar beschikbaar om de elektriciteitstarieven op Bonaire te verlagen. Mede dankzij die subsidie daalde de prijs van een kilowattuur met ongeveer 4 cent. Grootgebruikers zijn evenwel bang dat zij voor de kosten van de wetswijziging zullen moeten opdraaien. Arie Boers, die het grootste tuinbouwbedrijf van Bonaire beheert, verklaarde eerder dat hij – in afwachting van de nieuwe tariefstructuur – een forse investering in de uitbreiding van zijn kassencomplex voorlopig in de ijskast

heeft gezet. De eventuele hogere watertarieven die hij als grootgebruiker zou moeten betalen, ondermijnen het verdienmodel van het bedrijf. De prijs van water is nauw verbonden met die van elektriciteit omdat het omgekeerde osmose-proces dat zeewater tot drinkwater maakt, veel energie vergt. De meeste grootgebruikers van water en elektriciteit vrezen dat de voorgestelde wetswijziging vooral tot doel heeft de subsidiestroom in te dammen. Dat staat haaks op de wens van gedeputeerde Den Heyer, die juist een structurele tariefondersteuning vanuit het Rijk nastreeft, om de nutsvoorzieningen betaalbaar te maken voor iedereen. De strijd hiervoor voltrekt zich in Den Haag tussen de ministeries van EZK en IenW enerzijds en SZW anderzijds.

Herstart behandeling kankerpatiënten in Sehos

WILLEMSTAD — De behandeling van en ingrepen bij kankerpatiënten in het St. Elisabeth Hospitaal (Sehos), werden vorige week woensdag hervat. Deze tijdelijke stopzetting had te maken met de materiaal-schaarste die er de laatste tijd heerst bij het ziekenhuis.

Het was tijdens de werkonderbrekingen van het Sehospersoneel twee weken geleden, dat de pers werd toegefluisterd dat bepaalde ingrepen bij kankerpatiënten waren gestaakt. De medewerkers vergaderden vorige week woensdag- en donderdagochtend in de ziekenhuishal met hun vakbond. Het bestuur van de Curaçao- se Bond van Verzorgend en Verplegend Personeel (CBV) vergaderde toen met de leden over pensioengelden en

andere sociale premies die het Sehospersoneel verschuldigd is. De werknemers eisten, behalve een financiële afrekening, ook de garantie dat ze na de overgang naar het Curaçao Medical Center (CMC) niet onaangenaam verrast worden door de bedradingdienst en de Sociaal Verzekeringsbank (SVB) met aanslagen. Behalve het ziekenhuispersoneel hadden bezoekers ook aan de pers door laten schemeren dat hun fami-

Capriolen op water Speedboot en jetski slaan om op slotdag van Bonaire Regatta

KRALENDIJK — Het slot van de feestelijkheden van de jaarlijkse Regatta op Bonaire is in het water gevallen. Tijdens een informele schouw van alles met enig drijfvermogen is een speedboot omgeslagen waarbij drie opvarenden in het water terechtkwamen. Ook de bestuurder van een jetski raakte te water.

De reddingsdiensten waren snel ter plaatse om de vier drenkelingen uit het water te vissen. Zij werden naar het ziekenhuis gebracht voor observatie en behandeling. De organisatie van de Regatta liet vanochtend weten volgend jaar extra maatregelen te willen nemen om de veiligheid

van de deelnemers te verbeteren. De bestuurder van de speedboot raakte de macht over het vaartuig kwijt nadat hij verschillende capriolen had uitgehaald waarbij ook de veiligheid van andere bootjes in gevaar kwam. Het incident voltrok zich tussen de Noordpier van de haven van Kralendijk en Klein Bonaire. Op het moment van het ongeluk bevonden zich daar een groot aantal bootjes en jachten om het slot van de Regattaweek luister bij te zetten.

Duikers gaan deze week de exacte plek bepalen van de gezonken speedboot en om de eventuele schade aan het koraalrif in kaart brengen. Het is de bedoeling het vaartuig te lichten.

Landbouw op Bonaire (3)

‘Wij waren vroeger de voorraadkamer van de Cariben’

KRALENDIJK — De landbouwsector van Bonaire staat aan de vooravond van een grote schoonmaakbeurt. Zowel het lokale bestuur als politiek Den Haag wil landbouw en veeleert weer hoogtij laten vieren. De Amigoe neemt deze week een kijkje in die ingeslapen sector.

door **Robert Pastoor**

Geitenhoudster Aletta van Beeck kan rondkomen van haar geitenboerderij. “Volgens mij ben ik de enige die echt alleen van de geiten kan leven, althans dat was tot voor kort wel het geval”, laat ze weten in haar eigen kunuku. Het antwoord laat gelijk zien dat de geitenhandel niet per definitie een uitermate lucratieve handelstak is, ook al wordt er met grote regelmaat geitenvlees geconsumeerd op het eiland. Van Beeck maakt zelf onder meer kaas en yoghurt van geitenmelk en ‘zo af en toe’ brengt ze een geit naar het slachthuis. Daarnaast weten veel toeristen de weg te vinden naar de afgelegen boerderij. “Zonder de toeristen red ik het ook niet, hoor”, zegt ze in alle eerlijkheid. Ze geniet elke dag van haar geiten en van haar eigen weidse kunuku, maar steun vanuit de overheid voelt ze bepaald niet. “Het moet wel allemaal uit mijzelf komen. Toen ik twaalf jaar geleden begon heb ik veel hulp gehad van een organisatie die zich bezighield met plattelandsonwikkeling. Ze hielpen mij bijvoorbeeld om bokken naar het eiland te ha-

len, dat deed ik voor het verbeteren van mijn ras. Ook heb ik veel hulp gehad – en heb ik nog steeds – van mijn vrijwilligers. Zonder hen was ik niet zover gekomen.” Het laat gelijk zien waar de schoen wringt. De overheid lijkt zich al jaren niet te bekommeren om de geitenhouders. De overheidsdienst voor onder meer landbouw en veeleert ligt al geruime tijd onder vuur. Het lokale bestuur erkent ook dat het niet functioneert en daarom gaat de bezem flink door de organisatie. “Ik denk dat Bonaire echt een mooie toekomst tegemoet gaat als landbouw een hogere prioriteit krijgt. Landbouw en veeleert zie ik overigens als hetzelfde, je moet het laten samenkomen en niet apart behandelen”, zegt Van Beeck vol overtuiging. Politiek Den Haag en het Bestuurscollege van Bonaire willen de landbouwsector op het eiland een boost geven. Reden: het eiland is te afhankelijk van import en moet zijn eigen voedsel weer gaan produceren. Dat zou leiden tot meer werkgelegenheid en tot een verlaging van de levensonderhoudskosten. Daarnaast willen ze ook de geitenhouderij professionaliseren.

“Als ik de verhalen van vroeger hoor dan was het hier echt een paradijs”, laat de geitenhouderster weten. “Wij waren vroeger de voorraadkamer van de Cariben. Er werd eigen groente en fruit gekweekt. Mensen waren zelfvoorzienend en trots, ze hadden niemand nodig. Nu halen we alles van buiten”, zegt ze vol verbazing. “We moeten er voor gaan zorgen dat we de landbouwkennis op het eiland houden. Ik ben ervan overtuigd dat we hier ook weer onze eigen producten kunnen laten groeien. Er moet maar even wat minder prioriteit worden gegeven aan toerisme en bevolkingsgroei.” De bevolgen Van Beeck denkt dat met kleinschaligheid de spirit weer teruggebracht kan worden. “Kleine boerderijtjes, net als vroeger. De vraag is nu wel groter dus je moet veel kleinschaligheid creëren.” Dat de LVV-afdeling van het OLB wordt aangepakt is haar een groot ding waard. “Die functioneert gewoon niet”, zegt ze zonder lang nadenken. “Er worden nu wel plannen gemaakt, maar die hebben we al veel gezien. Er moet nu echt wat gaan gebeuren. In mijn ogen moet de LVV-afdeling kleine boeren gaan stimuleren om zelfvoorzienend te boeren. Grootchaligheid past hier namelijk niet op het eiland. We moeten werken met kleine boeren, zo was het vroeger. Toen werkte het ook.”

Olietanker naar Bullenbaai?

Foto: John Jairo Herrera

De tanker voor ruwe olie lag vanochtend, voor het ter perse gaan van deze krant, nog buitengaats.

WILLEMSTAD — Of de olietanker voor ruwe olie ‘Diamondway’, die vrijdagochtend al voor de kust lag en aan de horizon te onderscheiden was, mogelijk ruwe olie voor de Isla-raffinaderij aan boord heeft, daarover gaf Isla-woordvoerder Earl Balborda aan navraag te willen doen. Hij zou vervolgens niet meer bereikbaar zijn voor commentaar.

De olietanker was op weg naar de olieoverslagterminal te Bullenbaai. Op de vraag wanneer het schip bij Bullenbaai zal aanmeren, antwoordde havenmeester Marlon Laroche afgelopen zater-

dag desgevraagd: “Het schip stond op de planning om onder begeleiding van een loods, bij Bullenbaai aan te meren. Op het laatste moment werd dit afgelast en het schip ligt nu nog steeds buitengaats.

Wij hebben vooralsnog geen nadere informatie ontvangen over hoe lang het schip buitengaats blijft liggen.”

De havenmeester benadrukte verder ook geen nadere informatie te kunnen geven over wat de tanker hier komt doen. De scheepvaartagent die lokaal de afhandeling van de olietanker voor ruwe olie in handen heeft is Rocargo Logistics Services BV. Het agentschap laat desgevraagd

weten, ‘nog geen nadere instructie te hebben ontvangen’. “We staan nu op stand-by.”

Verder verwees Rocargo voor nadere inlichtingen naar de Isla-raffinaderij ‘omdat zij als eerste van de instructies op de hoogte zijn’. De drie jaar oude tanker met een lengte van 277 meter en een breedte van 48 meter, vaart onder de vlag van Liberia en heeft een Gross Tonnage (GT) van 81.545.

Start pilot borstkankerscreening

KRALENDIJK — Oktober is de borstkankerbewustwordingsmaand en deze maand wordt er in dat kader op Bonaire een pilot bevolkingsonderzoek naar borstkanker gehouden. Vrouwen in de leeftijd van 50 tot en met 75 jaar ontvangen een uitnodiging voor het onderzoek. Volgende week begint de eerste groep van zestig vrouwen in Fundashon Mariadal aan de borstkankerscreening.

“Een bevolkingsonderzoek is een medisch onderzoek om te vroeg mogelijk ziekten om te sporen”, meldt de organi-

satie. De pilot is bedoeld ter voorbereiding van een algemeen bevolkingsonderzoek. Screening op borstkanker

gebeurt elke twee jaar, tot de leeftijd van 76. Vrouwen tussen de 50 en 76 jaar die verzekerd zijn bij

het ZVK ontvangen per post een uitnodiging. Hierop kan een afspraak gemaakt worden. Na twee weken krijgen de deelnemsters de uitslag. Deelname aan de screening borstkanker gebeurt op basis van vrijwilligheid. Voor meer informatie: screeningkansernapechu.com

EU schort wapenleveranties aan Turkije op

LUXEMBURG — De 28 EU-landen leveren voorlopig geen wapens meer aan Turkije die in Syrië kunnen worden ingezet. Daarover hebben de ministers van Buitenlandse Zaken een akkoord bereikt. De 28 lidstaten spreken bovendien hun veroordeling uit over de Turkse militaire operatie in Noord-Syrië.

De Turkse president Recep Tayyip Erdogan zal het 'heel vervelend' vinden, aldus minister van Buitenlandse Zaken Stef Blok. Blok zei dat nadat 'de hele EU het standpunt heeft ingenomen dat Nederland vorige week al innam'. Een aantal EU-landen, waaronder Nederland, Duitsland en Frankrijk, had hun wapenleveranties al opgeschort zolang Ankara zijn offensief niet stopzet. De landen roepen Turkije op nieuw op dat 'onmiddellijk' te doen. De inval vormt een ernstige ondermijning van de regionale stabiliteit en veiligheid, staat in een goed-gekeurde conceptverklaring. Steeds meer burgers zijn het slachtoffer en moeten hun huis verlaten en de operatie hindert humanitaire hulpverlening, aldus de Europese Unie.

Bovendien is succes bij vredesbesprekingen 'veel moeilijker' geworden en is de winst die op terreurgroep IS is geboekt ondermijnd. "Een enorme stap vooruit dat de hele EU dit vindt. De Europese Unie heeft nog nooit een NAVO-land veroordeeld. Een heel duidelijk signaal, ik ben blij dat het gelukt is", sprak Blok.

Vorige week steunden maar enkele landen het Nederlandse standpunt, aldus Blok, die er de afgelopen dagen veel tijd en energie in heeft gestoken. De 'verschrikkelijke beelden' uit het conflictgebied hebben volgens hem 'de laatste landen een zetje gegeven'. Turkije is volgens hem 'zeer gesteld op de relatie met deze landen'. Het gaat volgens diplomaten onder meer om het Verenigd Koninkrijk.

De minister sluit verdere sancties nog steeds niets uit. Als optie noemde hij het niet langer uitbetalen van miljarden aan pre-toetredingssteun aan de kandidaat-EU-lidstaat. "Voor de toekomst moet dat openblijven als dat nodig is. Ik hoop het niet."

Nu komen troepen van het 'verschrikkelijke bewind' van de Syrische president Bashar al-Assad ook weer het gebied in, vervolgde Blok. "Dat is voor de mensen daar absoluut geen verbetering. Die Turkse invasie leidt tot meer geweld en meer spanningen." De EU-ministers spreken Turkije aan op het risico dat IS-strijders ontsnappen. "Dit blijft natuurlijk ook een enorm punt van aandacht. Maar we gaan geen IS-strijders ophalen uit dat gebied", herhaalde Blok. Over het dreigement van Erdogan om miljoenen Syrische vluchtelingen naar Europa te sturen als de EU niet inbindt zei hij: "We moeten niet zwichten voor chantage."

Protest Greenpeace op oude olieplatforms Shell

DEN HAAG — Activisten van Greenpeace hebben op de Noordzee twee oude olieplatforms van Shell beklommen. Ze protesteren tegen het voornemen van het olie- en gasbedrijf om fundamente van vier van deze zogeheten Brent-olieplatforms in zee te laten staan in plaats van ze op te ruimen. "Clean up your mess, Shell!", staat op een spandoek.

In opslagtanks van drie van de platforms zit opgeteld nog zo'n 11.000 ton aan olie en chemicaliën, schreef minister Cora van Nieuwenhuizen (Infrastructuur en Waterstaat) onlangs aan de Tweede Kamer. Ook zij vindt dat Shell de platforms moet opruimen en heeft bezwaar gemaakt bij de regering van het Verenigd Koninkrijk, die van plan is Shell een vergoeding te geven om delen van de olieplatforms te laten staan. Ook Duitsland heeft bezwaar gemaakt. "De plannen van Shell zijn schandelijk en gaan lijnrecht in tegen internationale afspraken om de zee te beschermen", vindt directeur Joris Thijssen van Green-

peace Nederland. "De 11.000 ton olie die nog in de fundering van de platformen ligt opgeslagen zal vroeg of laat in de zee terecht komen. Dat is onacceptabel. De Noordzee is geen vuilnisbelt." Shell zegt dat het besluit over de platformen is genomen op basis van jarenlang onderzoek en na overleg

met talloze betrokkenen. "Onze voorstellen zijn pas ingediend toen we ervan waren overtuigd dat dit de beste optie was: veilig, milieutechnisch in orde, technisch haalbaar en maatschappelijk verantwoordelijk", aldus het bedrijf. Greenpeace voerde in 1995 uitgebreid actie tegen plan-

nen van Shell om het platform Brent Spar af te laten zinken. Onder druk van een boycot besloot het bedrijf daar toen van af te zien. Later bleek dat cijfers die Greenpeace had genoemd over de hoeveelheid olie die nog in het platform zou zitten, sterk overdreven waren.

Meer lichamen gevonden na tyfoon Japan

TOKIO — Reddingswerkers in Japan hebben vandaag nog tientallen lichamen gevonden van mensen die om het leven zijn gekomen door tyfoon Hagibis. Het dodental is inmiddels opgelopen tot 56, meldt de Japanse omroep NHK. Nog zeker vijftien personen worden vermist en honderden mensen zijn gewond geraakt.

De storm is uit Japan weggetrokken, maar heeft een spoor van vernieling achtergelaten in grote delen van het noorden van het land. Meteorologen zeggen dat op sommige plekken binnen twee dagen ongeveer 40 procent van wat er jaarlijks aan regen valt naar beneden is gekomen. Op 21 locaties zijn dijken

doorgebroken en veel wegen zijn ondergelopen. Ook staan veel huizen onder water. Meer dan 110.000 reddingswerkers zijn ingezet om mensen in nood te helpen. Het openbare leven in Japan was de afgelopen dagen flink ontregeld door de storm. Veel treinen reden niet en ook honderden binnenlandse vluchten werden geschrapt.

Op veel plaatsen wordt hard gewerkt om de rommel op te ruimen. "Het is onze voornaamste taak om zorgvuldige ondersteuning te bieden aan degenen die getroffen zijn", zei premier Shinzo Abe. Hij geeft aan dat de schade groot is en dat zeker 30.000 mensen niet naar hun huis kunnen terugkeren. Voor vandaag werd meer regen voorspeld en de autoriteiten waarschuwen mensen voorzichtig te zijn bij rivieren en alert te zijn op mogelijke aardverschuivingen.

Explosief gaat af tijdens protesten Hongkong

HONGKONG — In de Chinese stadstaat Hongkong is gisteravond een zelfgemaakt explosief afgegaan. Niemand raakte daardoor gewond. De ontploffing gebeurde in het district Mong Kok op het moment dat een politieauto kwam langsrijden. Die was daar om een barricade weg te halen die betogers hadden opgeworpen.

Volgens de politie was de intentie van de bom om agenten te doden of te verwonden. Het explosief leek zelfgemaakt, maar er was wel een bepaald kennisniveau van de chemie voor

nodig. Er zijn nog geen arrestaties verricht, aldus de politie die tevens meldt dat een agent gisteren in zijn nek is gestoken tijdens nieuwe schermutselingen met demonstranten. Het gebruik van explosieven door betogers zou een nieuwe stap betekenen in de protesten die Hongkong al weken ontregelen. De confrontaties tussen de demonstranten en de politie zijn steeds harder geworden. Zo is er brand gesticht in de buurt van politiebureaus en werd er met molotovcocktails gegoid richting de oproerpolitie, die op haar beurt traangas en waterkanonnen inzette. Ook zijn deze maand twee tieners door de politie neergeschoten.

Beruchte kindermisbruiker Huckle gedood in cel

LONDEN — Een van de beruchtste Britse kindermisbruikers is dood gevonden in de gevangenis bij het Engelse Full Sutton. Richard Huckle zou met een geïmproviseerd steekwapen zijn omgebracht in zijn cel, berichten Britse media. Die baseren zich op ingewijden.

Huckle was in 2016 veroordeeld tot 22 keer levenslang. De fotograaf had grootschalig kindermisbruik toegegeven. Hij vergreep zich tussen 2006 en 2014 aan kinderen van zes maanden tot twaalf jaar oud. De autoriteiten vonden op zijn computer foto's en video's van het misbruik.

Ook werkte Huckle aan een soort pedofielenhandleiding, die op zijn laptop stond. De fotograaf zou hebben toegeslagen in arme gemeenschappen in Maleisië. Daar vergreep hij zich volgens de aanklachten aan minstens 23 kinderen. Het totale aantal slachtoffers ligt vermoedelijk veel hoger. Het gaat mogelijk om ongeveer 200 kinderen. Dat zou onder meer blijken uit een soort 'scorebord' waarop Huckle zichzelf punten gaf voor het misbruik. De Britse politie sloeg de pedofiel in 2014 in de boeien toen hij aankwam op Gatwick Airport. Dat gebeurde na een tip van de Australische autoriteiten.

Korte welkomstceremonie aan begin staatsbezoek

Koning Willem-Alexander inspecteert de erewacht tijdens de welkomstceremonie.

NEW DELHI — Koning Willem-Alexander is vanmorgen begonnen in New Delhi bij Rashtrapati Bhawan, de residentie van president Ram Nath Kohind, aan zijn staatsbezoek aan India. De koning werd vergezeld door koningin Máxima en minister Stef Blok van Buitenlandse Zaken.

Ook nog drie andere bewindslieden zijn meegereisd aan het hoofd van omvangrijke en veelzijdige handelsmissies. De begroeting bij de voormalige residentie van de Britse

onderkoningen van India kende het nodige militair ceremonieel en werd ook bijgewoond door premier Narendra Modi. Daarna vertrok het koningspaar naar Raj Ghat, voor een kranslegging

bij dit monument ter ere van Mahatma Gandhi. Aansluitend waren er ontmoetingen op het ministerie van Buitenlandse Zaken met minister Subrahmanya Jaishankar en in Hyderabad House met premier Modi, die samen met de koning ook een korte verklaring gaf en zijn gasten daarna een lunch aanbod. Aan het einde van de middag werd de zogenoemde

Barapullah Drain bezocht, waar op innovatieve wijze en in samenwerking met onder meer Nederlandse kennisinstituten wordt geprobeerd afvalwater geschikt te maken voor hergebruik. In India wordt 78 procent van het vuile water onverwerkt geloosd. Het dagprogramma werd afgesloten met een door de president aangeboden staatsbanket.

Trump: Koerden laten IS-aanhangers vrij

WASHINGTON — De Amerikaanse president Donald Trump stelt dat Koerdische milities IS-aanhangers expres vrijlaten om op die manier de steun te krijgen van de Verenigde Staten. "Koerden laten mogelijk een aantal vrij om ons erbij te betrekken", laat Trump weten op Twitter.

"Europa had een kans om zijn IS-gevangenen terug te nemen, maar wilde niet opdraaien voor de kosten", schrijft Trump verder. Volgens de president kunnen de ontsnapte gevangenen gemakkelijk opnieuw worden vastgezet, maar dan moeten Turkije en andere Europese landen wel snel te werk gaan. In dezelfde reeks berichten dreigt Trump ook met sancties tegen Turkije. "Grote sancties voor Turkije komen eraan!", aldus de Amerikaanse president zonder duidelijk te specificeren waarvoor de sancties opgelegd zullen worden.

Boze boeren bestormen provinciehuis Groningen

GRONINGEN — Boze boeren zijn in Groningen het provinciehuis binnengedrongen. Ze hebben de deur van het provinciehuis met een tractor eruit geduwd en zijn het gebouw binnengegaan. In het provinciegebouw is gevochten.

De boeren hadden zich in groten getale voor het provinciehuis in Groningen

verzameld en waren in afwachting van overleg tussen het provinciebestuur en een afvaardiging. Rond half vijf 's middags waren de boeren het zat en drongen ze het gebouw binnen. Inmiddels is het weer redelijk rustig. Veel boeren protesteerden vandaag bij provinciehuisen. Landbouworganisa-

tie LTO Noord riep haar 14.000 leden daartoe op met als doel de provinciale beleidsregels over stikstof van tafel te krijgen. Het huidige stikstofbeleid heeft veel effect op boerenbedrijven en gezinnen. Agrariërs vinden dat zij oneerlijk worden behandeld in de discussie over klimaatverandering en de noodzaak tot het terugdringen van de stikstofuitstoot. Twee weken geleden was er een soortgelijk protest van de boeren in Den Haag.

Separatisten belagen vliegveld Barcelona

MADRID/BARCELONA — Talrijke betogers zijn naar het vliegveld van Barcelona gegaan om daar te demonstreren tegen het vonnis van het Spaanse hooggerechtshof tegen twaalf voormalige leiders van de separatistische regering in de regio. Ze kregen celstraffen tot dertien jaar wegens hun rol in de organisatie van een illegaal en chaotisch referendum in Catalonië in oktober 2017.

De politie heeft betogers uit een luchthavengebouw van het vliegveld Barcelona-El Prat verdreven, buiten zijn er nog steeds demonstranten. Om meer betogers te weren, hebben agenten wegen afgezet en is het openbaar vervoer naar de luchthaven enige tijd stilgelegd. De demonstranten van de beweging Tsunami Democràtic (Democratische Tsunami) hebben aangekondigd de luchthaven plat te leggen. Ook op andere plaatsen hebben betogers wegen geblokkeerd. Veel organisaties en actiegroepen hebben aangekondigd samen op 26 oktober te gaan demonstreren tegen de veroordelingen.

KLEUR WEDSTRIJD

Hoe?
Lever je kleurplaat vóór 13 december 2019

Waar?
Op het kantoor van Amigoe Aruba tussen 8.00 uur en 16.00 uur aan de Bilderdijkstraat 16.

JE KAN MEERDERE PLATEN INLEVEREN!
3 winnaars worden bekend gemaakt op 16 DECEMBER 2019

Maak kans op een mega tekenset met 175 onderdelen om lekker verder te kunnen kleuren.
Hoe meer ingekleurde plaatjes ingeleverd worden hoe groter de kans om te winnen.
Laat een volwassene elke dag de Amigoe krant kopen of laat hem of haar nu abonneren om elke dag de kleurplaatjes te zien.

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Maria	585-8145
Brandweer	911	Noord	586-4606
Politie O'stad	102	Oduber	582-1780
Politie San Nicolaas	104	Paradera	588-6638
Politie St.Cruz	105	San Lucas	584-5119
Politie Noord	107	San Nicolaas	584-8186
Tipline Politie	11141	Santa Anna	586-8181
Ziekenhuis	527-4000	Santa Cruz	585-8028
Dierenarts	585-0400	Seroe Preto	584-4833
Elmar centraal	523-7100	Trupiaal	583-8560
Elmar storing	523-7147		
WEB Aruba	525-4600	— Mortuarius —	
SETAR	582-2116	Ad Patres	584-2299
Taxi (TAS)	587-5900	Aurora	588-6699
Taxi (ATT&T)	582-2010	Olive Tree	
Taxi (PTS)	588-0035	San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree	
Kankerbestrijding	582-0412	Oranjestad	582-0000
Stichting SAMBA	582-0903		
		— Stichtingen —	
—Oranjestad—		Fundacion Anti-Droga Aruba	
Ambulance	582-1234	(FADA)	583-2999
BGD Oranjestad	527-2782	Fundacion Respetami	582-4433
Veterinaire Kliniek	582-1720	Zwanger? Fundacion	
Animal Shelter	582-1623	CIZKA	583-0331
		Fundacion Diabetico	593-0507
— San Nicolaas—		Arubano	593-4928
Ambulance	584-5050	Twelve Step Meeting	
Centro Medico	523-8833	AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
BGD San Nicolaas	527-2782	Fundacion Amor Pa	568-4739
Serlimar	584-5080	Prohimo	564-8849
		NA Acceptance Group	565-7500
— Botica —		Fundacion Centro	
4 Centro Medico	584-5794	Ecologico Aruba	562-8984
Alôê	584-4606	Bureau Sostenemi Misbruik	
Central	585-1965	en mishandeling tegen	
Dakota	588-7364	minderjarigen	588-1010
Del Pueblo	582-1253	Fundacion C.V.A. voorkomen	
Eagle	587-9011	en zorg voor stroke	567-7004
Kibrahacha	583-4908		

Het weer

DINSDAG			
15 OCTOBER 2019			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 22 en 32 km/u.			
Max Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
32°	36°	22 km/u	25%
Zonsopgang	Zonsondergang	UV index	
06:30	18:22	10 v/d 10	

DINSDAGAVOND			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 20 en 30 km/u.			
Min Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
27°	29°	20 km/u	40%
Maansopgang	Maansondergang		
19:52	08:39		

Aankomsttijden Cruiseschepen	Dienstdoende huisartsen Maandag 14 Oktober 2019 Huisarts nachtdienst - Oranjestad Huisartsenpost Hospitaal 527-4580 Huisarts nachtdienst - San Nicolaas Centro Medico San Nicolaas Dr. Veringa Dienstdoende apotheken Apotheek nachtdienst San Nicolaas Botica San Nicolas 584-5712 Apotheek nachtdienst Oranjestad Botica Trupial 583-8560
Dinsdag, 15 Oct. '19 Geen Cruiseschepen in poort	
Woensdag, 16 Oct. '19 Monarch 06.30 – 15.30 Nieuw Amsterdam 08.00 - 17.00 Carnival Magic 10.00 - 23.30 Freewinds – Dept. 06.00 - ****	
Donderdag, 17 Oct. '19 Geen Cruiseschepen in poort.	

Naam: Voornaam: Leeftijd:

E-mail: Telf: School: Klas:

Amigoe Aruba sluit 2019 af met een nieuwe kleurwedstrijd!

Onze jonge lezers kunnen deze tekening zo mooi mogelijk inkleuren en deze uiterlijk 13 december 2019 op het kantoor van AMIGOE ARUBA tussen 8.00 uur en 16.00 uur aan de Bilderdijkstraat 16 inleveren. Maak kans op één van onze super tekensetten of andere leuke cadeautjes om lekker verder te kunnen kleuren. Hoe meer ingekleurde plaatjes ingeleverd worden, hoe groter de kans om te winnen. Laat een volwassene elke dag de Amigoe krant kopen of abonneer nu om elke dag de kleurplaatjes te zien.

Op 16 december 2019 worden de winnaars gekozen.

BVN			
15:15	Sesamstraat	06:45	De Wereld Draait Door
15:30	TikTak	07:35	NOS Journaal
15:40	Taarten van Abel	07:55	Weerbericht Europa/Afrika
16:05	Kaal of Kammen	08:00	Onze boerderij
16:25	Blokken	08:50	Spoed 24/7
16:50	Thuis	09:35	Nieuwsuur
17:20	EenVandaag	10:25	Weerbericht Amerika/Caribiën
17:45	Dagelijkse Kost	10:30	Pauw
18:00	VRT Journaal	11:25	Andere Tijden
18:45	De Wereld Draait Door	12:00	VRT Journaal
19:35	NOS Journaal	12:30	Vandaag
19:55	Weerbericht Europa/Afrika	13:20	Zorg uit handen
20:00	Onze boerderij	14:00	BinnensteBuiten
20:50	Spoed 24/7	14:30	NOS Journaal
21:35	Nieuwsuur	14:45	Tijd voor MAX
22:25	Weerbericht Amerika/Caribiën	15:25	Sesamstraat
22:30	Pauw	15:40	TikTak
23:25	Andere Tijden	15:45	Het Klokhuis
		16:00	Klaas Kan Alles
		16:30	Blokken
		16:55	Thuis
		17:20	EenVandaag
		17:50	Dagelijkse Kost
		18:05	VRT Journaal
		18:45	De Wereld Draait Door
		19:35	NOS Journaal
		20:00	Weerbericht Europa/Afrika
		20:05	Spoorloos Extra
		20:55	Zembla
		21:30	Nieuwsuur
		22:15	Weerbericht Amerika/Caribiën
		22:20	Opsporing Verzocht
		22:25	Pauw
		23:20	Met het Mes op Tafel

COLOFON

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V. Bilderdijkstraat 16 Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368	Administratie Amigoe Krant: Rushilene Lejuez adminaruba@amigoe.com Administratie Abonnement: Zulaika Kelly abonementaruba@amigoe.com Distributie en klachten over bezorging: Zulma Kock abonementaruba@amigoe.com Printer: Caribbean Speed Printers NV Aruba Kantooruren: Maandag t/m Vrijdag 8:00 am – 4:30 pm Bankrekeningnummers: Caribbean Mercantile Bank #20651903 Banco di Caribe # 81027801 RBC #100031723 Aruba Bank # 6000400190
Directie: Michael Voges mvoges@amigoe.com Grecia Willems gwillems@amigoe.com Redactie: Melissa Stamper (eind redacteur) Nadine Salas Ariën Rasmijn arubaredactie@amigoe.com Advertentie verkoop Amigoe Krant: Zulma Kock Calisa Roosberg avisoaruba@amigoe.com Advertentie verkoop Amigoe op School: Tiziana La Torre aasaruba@amigoe.com	

Expositie toont mode in oorlogstijd

Foto: Shutterstock

Tijdens de Tweede Wereldoorlog was er nauwelijks kleding verkrijgbaar. Dat bracht mensen ertoe te improviseren met allerlei materialen. Zo maakten ze tijdens de Duitse bezetting jurken van jute en meelzakken, schoenen van hout, autobanden, karton, kurk en stro, truien van hondenhaar en trouwjurken van parachute-stof. De expositie Mode op de bon in het Verzetsmuseum in Amsterdam laat zien hoe deze creativiteit leidde tot een nieuw modebeeld. Mantelpakjes werden verder bijvoorbeeld gemaakt

van herenkostuums en bont van mollen of muizen werd gebruikt voor kragen. Daarnaast moesten de rokproviseren met allerlei materialen. Zo maakten ze tijdens de Duitse bezetting jurken van jute en meelzakken, schoenen van hout, autobanden, karton, kurk en stro, truien van hondenhaar en trouwjurken van parachute-stof. De expositie Mode op de bon in het Verzetsmuseum in Amsterdam laat zien hoe deze creativiteit leidde tot een nieuw modebeeld. Mantelpakjes werden verder bijvoorbeeld gemaakt

Lingo krijgt tweede seizoen bij SBS6

Op de Nederlandse televisie blijft Lingo in ieder geval tot de zomer van 2020 te zien. De populaire spelshow, die eind augustus na vijf jaar afwezigheid een comeback maakte bij SBS6, krijgt een tweede seizoen. Dat maakte de zender zaterdag bekend. De presentatie is, net als in de eerste reeks die momenteel te zien is, in handen van Jan Versteegh. Gemiddeld kijken er, inclusief uitgesteld

kijken, 644.000 mensen per aflevering. Lingo was tot september 2014 25 jaar lang te zien bij de NPO. Het programma werd geschrapt omdat het te veel oudere kijkers zou trekken. In juni van dit jaar werd bekend dat het woordspelletje nieuw leven werd ingeblazen. Voor de vernieuwde versie keerde voice-over en jurylid JP terug.

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden? Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar : tlatorre@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

345.000 euro voor restauratie Romeinse schepen

Foto: Shutterstock

Het Mondriaan Fonds heeft 345.000 euro beschikbaar gesteld voor de restauratie van de Romeinse schepen die in de jaren zeventig werden gevonden op een terrein in Zwammerdam. Dat is zater-

dag in het openluchtmuseum Archeon in Alphen aan den Rijn bekendgemaakt op de tweede dag van de Nationale Archeologiedagen. Daar werd de restauratie van het eerste Zwammerdamschip

afgerond. Cultuur-minister Ingrid van Engelshoven nam een kijkje bij deze laatste restauratiewerkzaamheden. "Het eerste schip is nu volledig gerestaureerd", zegt Janneke Berkelbach, direc-

teur van de Stichting Nationale Archeologiedagen. "Tegelijkertijd is het startschot gegeven van de herstelwerkzaamheden van een ander Zwammerdamschip." Volgens Berkelbach waren zaterdag zo'n 150 belangstellenden aanwezig bij de afronding van de eerste restauratie in het Archeon. Over de totale opkomst tijdens de eerste twee archeologiedagen kon zij nog niets zeggen. Vorig jaar kwamen in drie dagen tijd 56.000 mensen op het evenement af. Bezoekers van ruim 350 activiteiten over het hele land kunnen tijdens de Nationale Archeologiedagen pronkstukken uit Nederlandse bodem aanschouwen en proeven aan het vak van archeoloog.

Zij kunnen zelf op zoek naar bodemschatten en ook zijn er lezingen, workshops, fiets- en wandeltochten, bijzondere tentoonstellingen en theaterstukken.

Bij de grote advocaten- en accountantskantoren op de Amsterdamse Zuidas bestaan grote verschillen in het aantal vrouwen in de top. Uit een enquête van *Het Financieel Dagblad* blijkt dat bij vier grote advocatenfirma's, Kennedy Van der Laan, Allen & Overly, landsadvocaat Pels Rijcken en Van Doorne, meer dan 30 procent van de partners vrouw is. Kennedy Van der Laan, ooit mede opgericht door de in 2017 overleden Amsterdamse burgemeester Eberhard van der Laan, steekt er met kop en schouders bovenuit met 42

procent vrouwelijke partners. Onderaan bungelen de grote accountants- en advieskantoren Deloitte, KPMG, PwC en EY, waar tussen de 13 en 15 procent vrouwelijke partners zijn. Hekken-sluiters zijn de advocatenkantoren Clifford Chance (10 procent) en AKD (7 procent). Aan de FD-enquête deden de vier grootste accountantskantoren en veertien prominente advocatenkantoren mee. Alle firma's zeggen dat ze diversiteit hoog in het vaandel hebben. Ze doen het vrijwel allemaal dan ook beter dan in 2014.

'Grote verschillen opmars vrouwen Zuidas'

Foto: Shutterstock

Foto: Shutterstock

'Autoloze zondag moet terugkomen'

De roep om een autoloze zondag opnieuw in te voeren in Nederland wordt luider. GroenLinks- en ChristenUnie-Kamerleden Suzanne Kröger en Carla Dik-Faber pleiten voor zo'n dag. De Kamerleden willen hun autoloze zondag laten aansluiten op de autovrije dag die jaarlijks eind september in België, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Ko-

ninkrijk een succes is. Morgen, als de Tweede Kamer vergadert over de begroting van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, dienen de Kamerleden hun plan in. In 1973 voerde het kabinet-Den Uyl de autoloze zondag in om te anticiperen op benzinetekorten door de oliecrisis.

Acteur Robert Forster overleden

In zijn woonplaats Los Angeles is vrijdag acteur Robert Forster overleden, meldt de BBC. De 78-jarige Forster is onder meer bekend van zijn rol in de film Jackie Brown van Quentin Tarantino. Voor de rol van Max Cherry in Jackie Brown kreeg hij een Oscarnominatie in de categorie beste mannelijke bijrol. Forster is ook bekend door zijn rol als sheriff Frank Truman in de serie Twin Peaks en zijn optreden in de tv-serie van Breaking Bad. Zijn collega's uit Jackie Brown, Samuel L. Jackson en Pam Grier, hebben via Twitter bedroefd gereageerd op het overlijden.

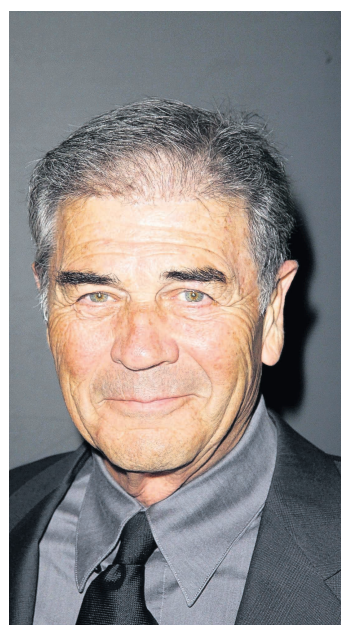

Foto: Shutterstock

1 op de 3 Nederlandse kinderen woont in ongezond huis

Foto: Shutterstock

Een groot deel van de Nederlandse kinderen groeit op in een te donker huis, met vocht, geluidsoverlast en te lage temperaturen, meldt het AD. Dat vergroot hun kans op astma, eczeem en luchtwegaandoeningen. Van de 2,8 miljoen Nederlandse kinderen (onder de vijftien jaar) wonen er bijna 420.000 in huizen met lekkende daken, vochtige muren of schimmel in raamkozijnen of op vloeren. Dat blijkt uit Europese cijfers, verzameld door onderzoeksbureau Rand. Ruim 650.000

kinderen ervaren geluidsoverlast van burens en verkeer. 65.000 kinderen vinden dat hun huis te weinig daglicht binnenlaat en 50.000 kinderen wonen in een huis met een te lage temperatuur. Daarmee heeft een op de drie kinderen te maken met slechte leefomstandigheden thuis. Zij lopen een groter risico op gezondheidsklachten, zeker als meerdere nadelen meespelen. Leven ze met alle genoemde risicofactoren, dan is de kans dat ze ziek worden wel 4,3 keer zo groot als normaal.

1 e vrouwelijke chef-dirigent Nederlands symfonieorkest

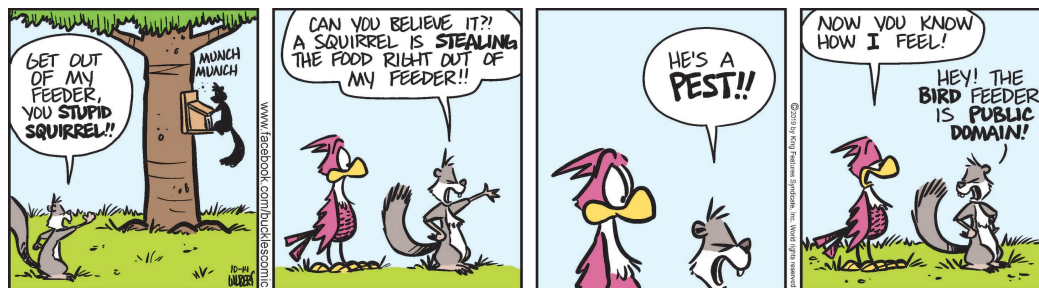
Karina Canellakis maakte zaterdag haar debuut als chef-dirigent bij het Radio Filharmonisch Orkest. De 38-jarige Amerikaanse is de eerste vrouwelijke chef-dirigent bij een Nederlands symfonieorkest. Haar inau guratieconcert was in het Koninklijk Concertgebouw in Amsterdam. Op het programma stonden Beethoven en Sjostakovitsj. Dat de Amerikaanse per

1 september dit jaar chef-dirigent zou worden, werd in mei 2018 al bekendgemaakt. In maart van dat jaar maakte zij bij het gezelschap haar dirigeerdebuut. Voor veel orkestleden was dat aanleiding om te pleiten voor haar aanstelling als chef-dirigent. In 2016 won Canellakis de Sir Georg Solti Conducting Award, verder stond ze in de afgelopen jaren voor

tientallen gerenommeerde orkesten. In een interview met tv-programma *Nieuwsuur* zei Canellakis dat ze 'trots en blij' was de eerste vrouwelijke chef-dirigent van Nederland te zijn. Volgens haar zegt het ook iets over wat er gebeurt in een samenleving, waarin vrouwen steeds gelijkwaardiger worden aan mannen en 'alles kunnen worden wat ze willen'.

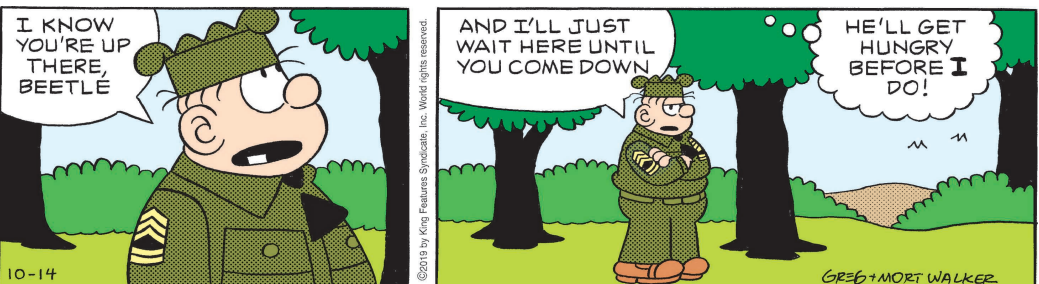
Buckles

By David Gilbert

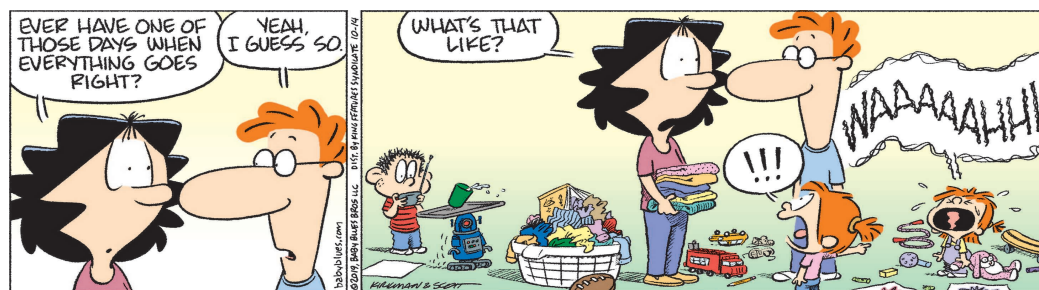
Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Oranje heeft ticket EK voor het grijpen

MINSK — Het Nederlands voetbalelftal doet naar alle waarschijnlijkheid komende zomer voor het eerst sinds 2014 weer mee aan een eindtoernooi. Na de zege van 2-1 op Wit-Rusland kan het elftal van bondscoach Ronald Koeman een ticket voor het EK alleen nog in het slechtst denkbare scenario mislopen. Nederland heeft over een maand, op 16 november, in Belfast aan een gelijkspel voldoende tegen Noord-Ierland voor kwalificatie. Lukt dat niet dan volgt drie dagen later in Amsterdam tegen Estland een herkansing.

Ongeveer driekwart van de spelers van de huidige selectie deed nog nooit mee aan een EK en WK. Doelman Jasper Cillessen, Joël Veltman, Daley Blind en Georginio Wijnaldum waren er ruim vijf jaar geleden wel bij toen Oranje onder leiding van de toenmalige bondscoach Louis van Gaal op het wereldkampioenschap als derde eindigde. Daarna volgden enkele donkere jaren, met eerst Guus Hiddink als eindverantwoordelijke en daarna Danny Blind en Dick Advocaat. Onder leiding van Koeman en een groep nieuwe talenten klom het Nederlands elftal de voorbije twee jaar langzaam uit het dal. Oranje maakte indruk tegen grote voetballanden als Duitsland en Frankrijk, maar het oogde in sommige wedstrijden ook nog wisselvallig en soms broos. Tegen Noord-Ierland (3-1) ontsnap-

te Nederland donderdag in de EK-kwalificatie nog aan puntenverlies. De ploeg van Koeman had moeite om het spel te maken. Tegen Wit-Rusland, ook een tegenstander die zich ver terug liet zakken en het spel aan Oranje liet, wilde de bondscoach verbetering zien. Het tempo moest omhoog en Nederland moest meer variëren om de tegenstander te ontregelen en kapot te spelen. Met Joël Veltman, Donny van de Beek, Quincy Promes en Donyell Malen als nieuwe basisspelers lukte dat opnieuw in grote delen van de wedstrijd niet. Oranje wist lang geen gaten in de verdediging van Wit-Rusland te vinden. Na ruim een halfuur spelen was de eerste echte kans wel direct raak. Georginio Wijnaldum scoorde met zijn hoofd. De middenvelder verdubbelde in de 41e minuut met een fraai weg-

Georginio Wijnaldum was bij Oranje de grote man tegen Wit-Rusland.

draaiend schot van afstand de voorsprong. Nederland nam het na rust

veel te gemakkelijk op. Stanislav Dragun verkleinde met zijn hoofd de achterstand (1-

2) en Oranje was het even kwijt. Koeman bracht Marten de Roon in de ploeg om

de controle terug te brengen. Dat gebeurde. Malen miste nog een grote kans.

Verstappen geeft Leclerc de schuld

SUZUKA — Max Verstappen gaf onomwonden Charles Leclerc de schuld voor zijn uitvalbeurt in de Grote Prijs van Japan. De Monegask van Ferrari tikte vlak na de start de Red Bull van de Nederlander aan, die van de baan gleed. “Het is belachelijk dat hij niet meteen een straf krijgt. Wat moet hij nog meer doen om geen straf te krijgen?”, zei een verbolgen Verstappen op Ziggo Sport.

Foto: AFP

Formule 1-coureur Verstappen had een goede start vanaf de vijfde plek en ging Lewis Hamilton (Mercedes) voorbij. Vervolgens probeerde hij buitenom Leclerc in te halen en de derde plek over te nemen. “Ik had denk ik mijn beste start van dit seizoen, maar in bocht twee werd ik vol in de zijkant gereden door Leclerc”, zei Verstappen. “Heel lomp, want ik zat eigenlijk al voor hem en je weet dat je daar snel onderstuur krijgt. Daar stuur je niet vol op de limiet naar binnen toe.” De Limburger probeerde wel door te rijden, maar merkte al gauw dat de Red Bull te veel schade had opgelopen. “De hele zijkant was opengereten. Het had geen zin om door te gaan. Natuurlijk baal ik, zeker ook omdat dit de thuisrace is van onze motorleveran-

Max Verstappen kon het moeilijk verkroppen dat hij uit de wedstrijd werd getikt tijdens de Grand Prix van Japan.

cier Honda, maar hier kon ik niks aan doen, dus doet het minder pijn.” De wedstrijdleiding zag tijdens de race geen aanleiding Leclerc te straffen, maar besloot wel het incident na de race nog eens te bekijken. Verstappen had daar niet veel begrip voor. “Ik snap niet dat dit pas na de race moet worden beke-

ken. Het moet meteen een straf zijn. Het is belachelijk dit soort dingen gebeuren zonder dat iemand een penalty krijgt.” Uiteindelijk kreeg Leclerc een tijdstraf van 15 seconden. Dat kostte hem een plaats in de uitslag. De Australiër Daniel Ricciardo passeerde hem en is nu zesde, Leclerc zevende.

Garcia nieuwe trainer Depay en Tete bij Lyon

LYON — Memphis Depay en Kenny Tete krijgen bij Olympique Lyon te maken met trainer Rudi Garcia. De 55-jarige Fransman ondertekende vandaag een contract tot medio 2021 bij Lyon, dat vorige week Sylvinho ontsloeg vanwege de slechte resultaten in de Franse voetbalcompetitie.

Lyon begon het seizoen met twee royale overwinningen, maar daarna volgden louter nederlagen en remises. Met negen punten uit negen duels staat de nummer drie van vorig seizoen op de veertiende plaats in de Ligue 1.

Het kostte de Braziliaan Sylvinho, die in de zomer zonder al te veel trainerservaring door zijn landgenoot Juninho was aangesteld als opvolger van Bruno Génésio, zijn baan. De oud-speler van onder meer Arsenal en FC Barcelona kreeg ook veel kritiek van de fans omdat hij zijn ploeg heel verdedigend liet spelen.

“Ik heb nu voor Rudi Garcia gekozen, omdat hij een vechter is die net als wij de ambitie heeft om titels te winnen”, zei Juninho, die in de zomer als technisch directeur terugkeerde bij Lyon. “Hij is een ervaren

coach die al prijzen heeft gepakt. Hij staat ook voor het technische en aanvallende voetbal dat Lyon altijd wil spelen.”

Garcia stapte aan het einde van het afgelopen seizoen op bij Olympique Marseille, nadat hij met de club van Kevin Strootman naast een ticket voor de Champions League had gegrepen. De Fransman werkte eerder bij onder meer Dijon, Lille en AS Roma. Hij leidde Lille in 2011 naar de Franse titel en hij haalde vorig jaar met Marseille de finale van de Europa League, waarin Atlético Madrid te sterk bleek.

Barcelona uit zich tegen celstraf separatisten

BARCELONA — De Catalaanse voetbalbond heeft alle wedstrijden die voor vandaag in de regio op het programma stonden afgelast, uit protest tegen de veroordeling van negen prominente separatisten. FC Barcelona, de grootste en bekende voetbalclub van Catalonië, liet ook van zich horen. “Gevangenschap is niet de oplossing”, schreef de kampioen van Spanje in een verklaring. “De oplossing voor het conflict in Catalonië moet louter uit politieke dialoog komen.”

Negen prominente figuren achter het illegale referendum twee jaar geleden over onafhankelijkheid voor de welvarende regio Catalonië werden vandaag door het

Spaanse hooggerechtshof veroordeeld tot jarenlange gevangenisstraffen. Het leidde tot protesten in de regio. Zo werden wegen geblokkeerd door boze Catalanen.

“Trots om onderdeel van deze club te zijn”, schreef Gerard Piqué, verdediger van Barcelona, op Twitter als reactie op de verklaring van zijn club. De geboren Catalaan sprak zich al regelmatig uit voor onafhankelijkheid van van de regio. Piqué (32) stopte vorig jaar als international van Spanje, mede omdat hij vaak werd uitgesloten door de ‘eigen’ fans vanwege zijn uitgesproken mening. “Meer dan ooit vraagt de club alle politieke leiders

om ervoor te zorgen dat dit conflict via dialoog wordt opgelost”, schrijft Barcelona, de club van onder anderen Frenkie de Jong en Lionel Messi. “Dat betekent ook dat de veroordeelde burgers en politieke leiders moeten worden vrijgelaten. Barcelona steunt de families van degenen die van hun vrijheid zijn beroofd.” Espanyol, de andere grote voetbalclub uit Catalonië, stuurde een vergelijkbare verklaring naar buiten.

Foto: AFP

Primoz Roglic

COMO — De Sloveense wielrenner Primoz Roglic sluit het jaar af als nummer 1 van de wereldranglijst. De renner van de Nederlandse ploeg Jumbo-Visma reed 4635,28 punten bij elkaar voor de UCI-ranglijst. Roglic won begin dit jaar de Ronde van de Verenigde Arabische Emiraten, de Tirreno-Adriatico en de Ronde van Romandië. Hij eindigde vervolgens als derde in de Giro. De 29-jarige Sloveen won onlangs met de Vuelta alsnog zijn eerste grote ronde.

De kopman van Jumbo-Visma zegevierde afgelopen week ook in twee Italiaanse eendagskoersen, de Ronde van Emilië en de Tre

Valli Varesine. Als topfavoriet moest hij zaterdag in de Ronde van Lombardije, gewonnen door Bauke Mollema, genoegen nemen met

de zevende plek. “Dit was mijn meest succesvolle seizoen tot nu toe”, zei Roglic. “Afgelopen week heb ik laten zien dat ik ook in eendaagse wedstrijden mijn mannetje sta. Maar het meest gelukkig ben ik met het feit dat ik het seizoen afsluit als nummer één van de wereld.”

Het seizoen telt nog een aantal kleinere wedstrijden, maar Roglic kan al niet meer achterhaald worden. Achter de Sloveen zijn

de verschillen tussen Julian Alaphilippe (tweede), Jakob Fuglsang (derde), Tourwinnaar Egan Bernal (vierde) en de onttroonde wereldkampioen Alejandro Valverde (vijfde) klein. Mathieu van der Poel is de beste Nederlander op de elfde plaats. Mollema schoot na zijn zege in Lombardije dertien plekken omhoog, naar positie zestien. Mike Teunissen (25e) en Dylan Groenewegen (26e) staan ook hoog in het klassement.

Kipchoge: Te vroeg om over Spelen te praten

WENEN — De Keniaanse atleet Eliud Kipchoge weet nog niet of hij volgend jaar in Tokio zijn olympische titel op de marathon gaat verdedigen. De 34-jarige Kipchoge gaat eerst de tijd nemen om bij te komen van zijn geslaagde poging om als eerste de marathon binnen 2 uur te lopen.

“Ik neem drie weken rust en daarna weet ik wel wat ik ga doen. Ik concentreer me nu volledig op mijn herstel”, zei Kipchoge op zijn kenmerkende zachte toon in een vraaggesprek met fans op Facebook. “Het is te vroeg om al over de Spelen te praten.” De olympisch kampioen van Rio 2016 legde zaterdagochtend in Wenen met hulp van in totaal 41 gangmakers de klassieke afstand van 42,195 kilometer af in 1.59.40. De internationale atletiekfederatie IAAF erkent dit echter niet als wereldrecord, onder meer vanwege de vele ‘hazen’ en de opzet van de race. Kipchoge heeft het wereldrecord wel in handen, met de 2.01.39 die hij vorig jaar liep in de marathon van Berlijn. De Keniaan gaat morgen naar Nederland om in het hoofdkantoor van zijn sponsor NN in Den Haag te vertellen over zijn historische prestatie in Wenen.